

Regionální biogeografie světa 2. část

Podklad:

Udvardy 1975, IUCN 2001,
Hendrych 1984, Buchar 1983,
Cox, Moore 1994, Lomolino et al. 2006,
GoogleEarth, Wikipedia.

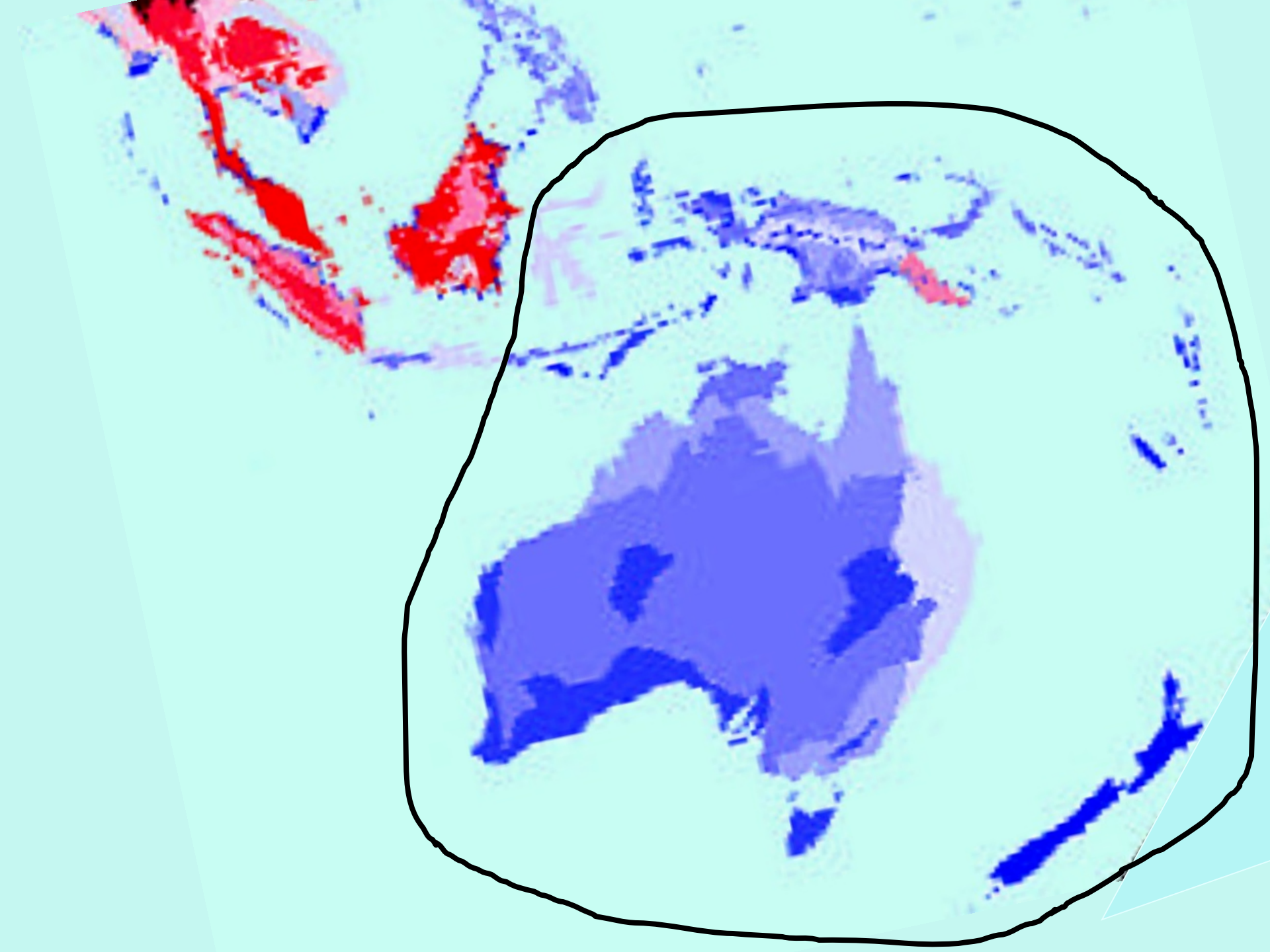
- Malay

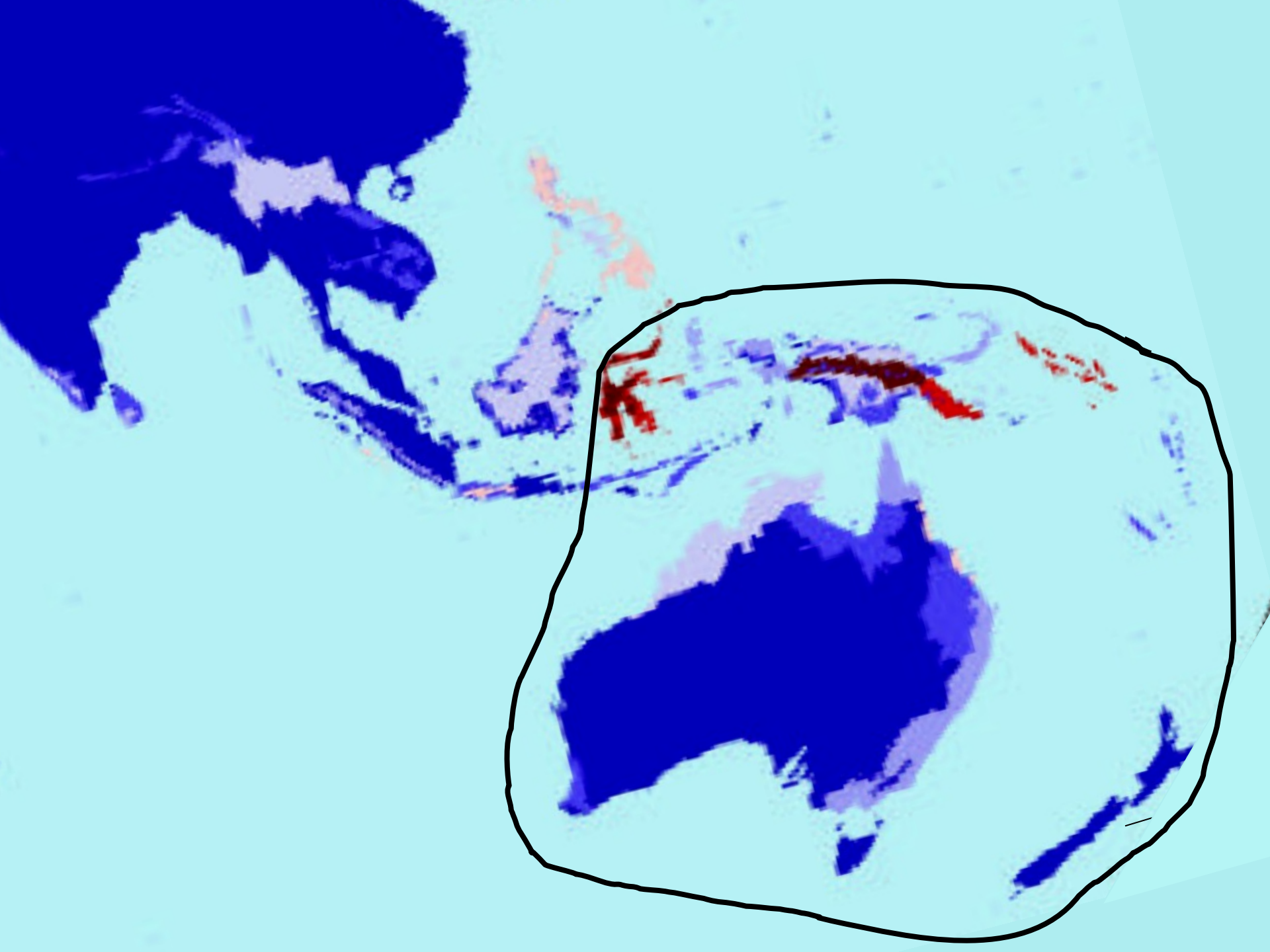
Australasia

Austral
-asijská
oblast

Australasijská oblast_1

- Tropická, subtropická a okrajově mezotermní biota
- Ostrovy oddělené od Asie hlubokým mořem – pleistocén - ale vnitřně tehdy propojené
- Flóra: Č: 176 / 24 E – nejvíce E. na jednotku plochy.
- Fauna: Č: savci 23 (nejméně na sv.)/ 9 E, ptáci 70 /14 E, sl. ryby 1/0. $\Sigma = 94 /23 E.$
- Velmi archaická biota – př: vejcorodí savci, 6 endem. čeledí vačnatců (vačnatci - Σ 150 druhů = 41% savců)
- Nejsilnější vztahy k Indomalajsi, slabší k Neotropis – vačnatci, želvy, některý hmyz, vodní korýši. K jihu Neotropis – pův. přes Antarktidu – pabuky, araukárie.
- Kontinent: Převážně sucho – tam akácie. Vlhčeji až vlhko - blahovičníky, jihovýchod – i pabuky. Typické: (vlhké části v oblasti): stromovité kapradiny.
- téměř chybějí primárně sladkovodní ryby (jen bahník), leč endemic.

Blahovičník (*Eucalyptus*)

- Blahovičník – erbovní strom oblasti
- Přes 700 druhů! Od 90 m vysokých stromů po keře.
- Nesnášejí mrazy pod -5°C , ale jsou i horské druhy, co snášejí -25°C .

Rozšíření blahovičníků na světě.

* Mimo vlastní Austrálii je jen 15 druhů, a jen 9 druhů neroste ve vlastní Austrálii.

* 1 dr. mimo AA oblast na jižních Filipínách.

* Chybí na Novém Zélandě a Nové Kaledonii !

* Rychle roste, kvalitní dřevo – dnes všude v tropech a subtropích pěstován.

Malee scrub – blahovičnickové křovité lesy ve vnitrozemí

***Eucalyptus pauciflora*,
subsp. *niphophila*, 1740 m**

Blahovičník chudokvětý (*Eucalyptus pauciflora*)

Typičtí živočichové

- Vejcorodí – extr. archaičtí.

Zde ptakopysk

- Vačnatci – méně úspěšný nadřád savců, 280 druhů, na jiných kontinentech vyhubeni placentály (s výj. Již. Ameriky – ale tam jen malí).

Zde vakomyš.

Australasijská oblast_2

- Těžiště biodiversity – sev. Austrálie a N. Guinea.
- Významné podoblasti:
- JZ Austrálie, JV Austrálie, N. Guinea, N. Zéland, N. Kaledonie
- **JZ. Austrálie** - nejarchaičtější a nejtypičtější, rostliny – 85% dr. E!!
- **JV. Austrálie** – hory - více druhů jižní polokoule (Araucaria, pabuky, ...)

Jihozápadní Austrálie

Tree top walk

**Acorn
Banksia**

Banksia grossa

Západoaustralský
vánoční strom

Mediterrání veget. – fynbos +

**Eucalyptus
obliqua**
90 m, 3 m Ø

**Wollemia
nobilis**

Wollemia nobilis
Blue Mountains

Australasijská oblast – podoblasti:

- **N. Guinea** – 90% dr. rostlin E! Ve flóře slabé vazby na Austr. (5%), znatelné i k Neotropis.
- 175 dr. savců, z toho 128 E!
- Endemický rod – Rajky

N. Guinea:
Rouana falls

Papua: Trail v NP Varirata, foto: Braun Piot

N. Guinea – deštné a mlžné lesy

Stromovité kapradiny
(*Dicksonia*)

Papua: 3100 m,
foto: Jason Richard

Rajka
císařská →
rajka
Rudolfova ↓

1863. 1863. 1863.

1863. 1863. 1863.

1863. 1863. 1863.

1863. 1863. 1863.

Australasijská oblast - podoblasti

- **Nový Zéland:** 80% dr. rostlin E., ale i příb. druhy z Holarktidy (pryskyřníky, cypřišovitě).
Jehlič.: Podocarpus, Libocedrus. ne Araukárie.
Listnaté: mj. pabuky 4E / 36. Ne blahovičníky.
Velmi chudá fauna, bez savců (jen 2 netopýři), hadů.
– Nelétaví ptáci – nyní ohrožení savci. 3 E ptačí čeledi (vč. kivovitých)
- **Nová Kaledonie** - 19 tis. km²/ 5 tis. km² zbývá
- Flóra – 191/5 EČ, 3270 dr., 74 % dr. E!
- Rody palem: 17/16 E. = 37 E. dr. palem
- Fauna: 1EČ ptáků = 1 druh, zcela chybějí obojživelníci
- Některé druhy živočichů jen v několika jedincích – extrémní ohrožení

Nothofagus solandri

<http://ketenewplymouth.peoplesnetworknz.info/image>

N. Zéland, sev. ostrov, *Dicksonia*

Deštný les mírného pásu

N. Zéland
Podocarpus
totara

Nová Kaledonie

25/07/2007

James Cook - 1774

Blahočet sloupovitý
(*Araucaria columnaris*)

Amborella trichopoda

AMBORELLA TRICHOPODA
PETER CALZADILLA

Amborella trichopoda

N. Kaledonie – end.
rod *Cyphonkentia*
(*C. cerifera*)

Retrophyllum *minor*

ARKIVE

© Nicolas-Alain Petit / Biosphoto

holub
goliášský
(*Ducula
goliath*)

největší svět. strom. holub

Rhynochetos jubatus – jediný
zástupce staré bohaté čeledi

Had vodnář – jedovatý, neútočný

Oceanická (Pacifická) oblast

Ostrovny Pacifiku počínaje od Z. Fidži, vč. Havaj. o.

- Jen 47 tis. km² !, příroda zachována na 10 tis. km².
- Flóra – ochuzený derivát Indomalajské obl., malé vlivy - Australasijské a Neotropické o. (20%).
- Málo druhů, jen nepohyblivější (Samoa – 600 dr., jen 25 % E). Přesto: 5330 dr., 58% dr. E. 1č.E. 7 dr. hadů -
- Chudá pův. fauna – ubývá od Z. k V., hojně zavleč. druhy.
- Chybějí nelétaví suchozemští savci, většina ptáků, plazů, hmyzu **x** přežili (?) endemité.
- Savci 16/12 dr. E. (15 dr. netopýrů), Ptáci 292/163 dr. E., Sl. ryby 96/20 dr. E.
- Epicentrum vymírání na světě – za 200 let od vlivu Evropanů -25 druhů ptáků – konkurence zavlečených, lov. 14 dr. rostlin – poslední jedinec v přírodě.

Oceánická oblast – podoblasti:

- Fidži, Hawaii, ...
- Fidži – sopečné + korálové
- Viti Levu: 140 x 100 km
- Flóra: 1 EČ – Degeneria (1 druh!).
- End. druhy ptáků, plazů.

Fidži - hory

FIJI 45¢

Degeneria vitensis L. W. Bailey & A.C. Smith

Degeneria vitensis

Fidži: *Brachylophus fasciatus*

Fidži – E: *Phigys solitarius*

Hawaii

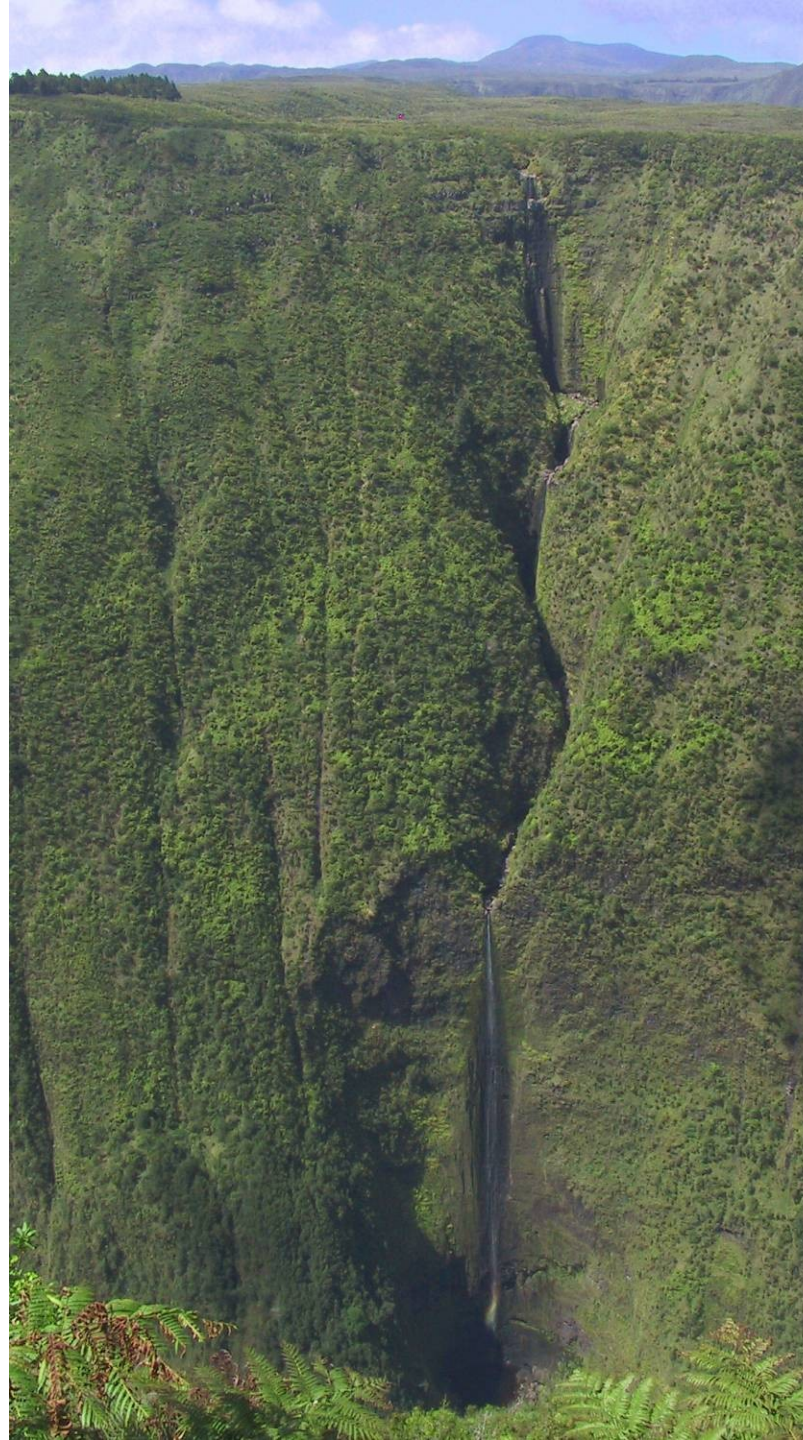
- Havaj – extrémní izolace. Flóra – 1200 dr. 87% E!
- Původ bioty: Palearktis, Indomalajsie, Australasie. Jen 8% (20?) Sev. Am.!
- Ochuzená fauna, ale převážně endemické čeledi ptáků (vč. šatovníci) – pův. pár jedinců z Ameriky
- podobně plži
- Návětrné (SV) a závětrné (JZ) strany ostrovů

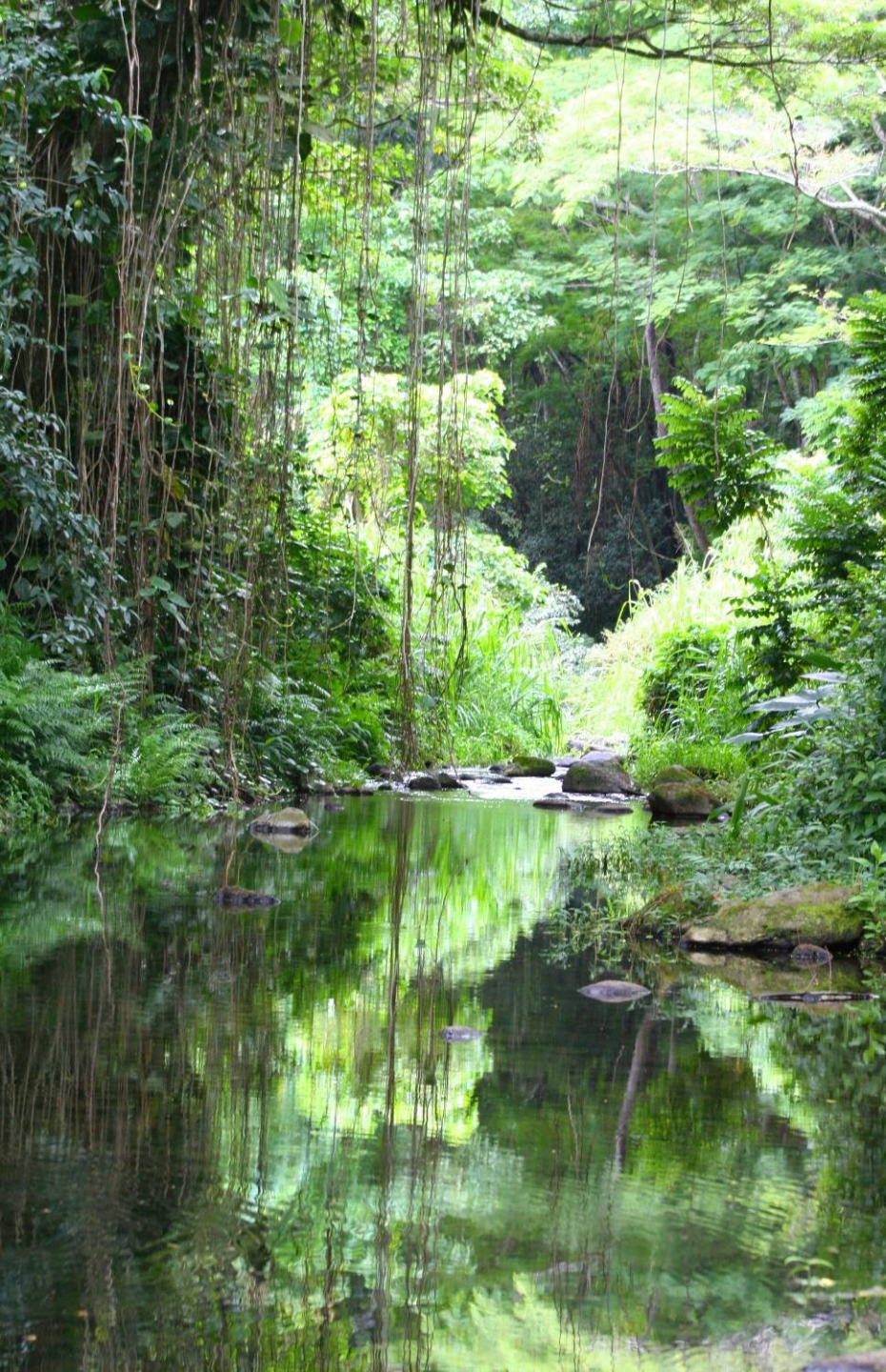

Silversword

(Argyroxiphium sandwicense)

Hawai - šatovníci

Psittirostra kona

Hemignathus procerus

Palmeria dolei

Drepanis pacifica

Hemignathus wilsoni

Loxops stejnegeri

Vastaria coccinea

Psittirostra psittacea

Paroreomyza newtoni

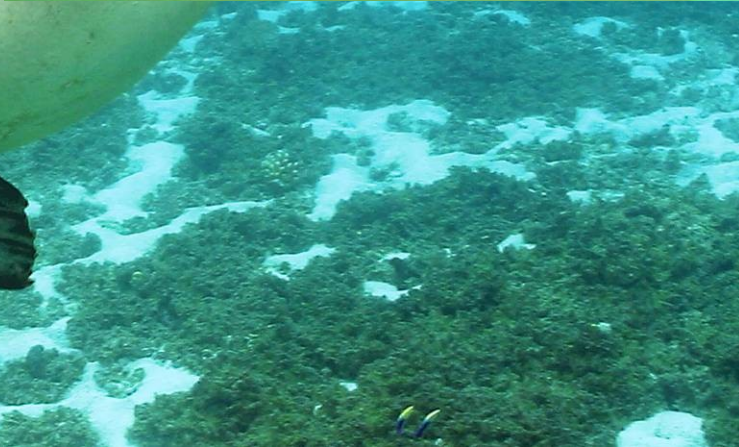
Loxops coccinea

Himatione sanguinea

*Monachus
schauinslandi*

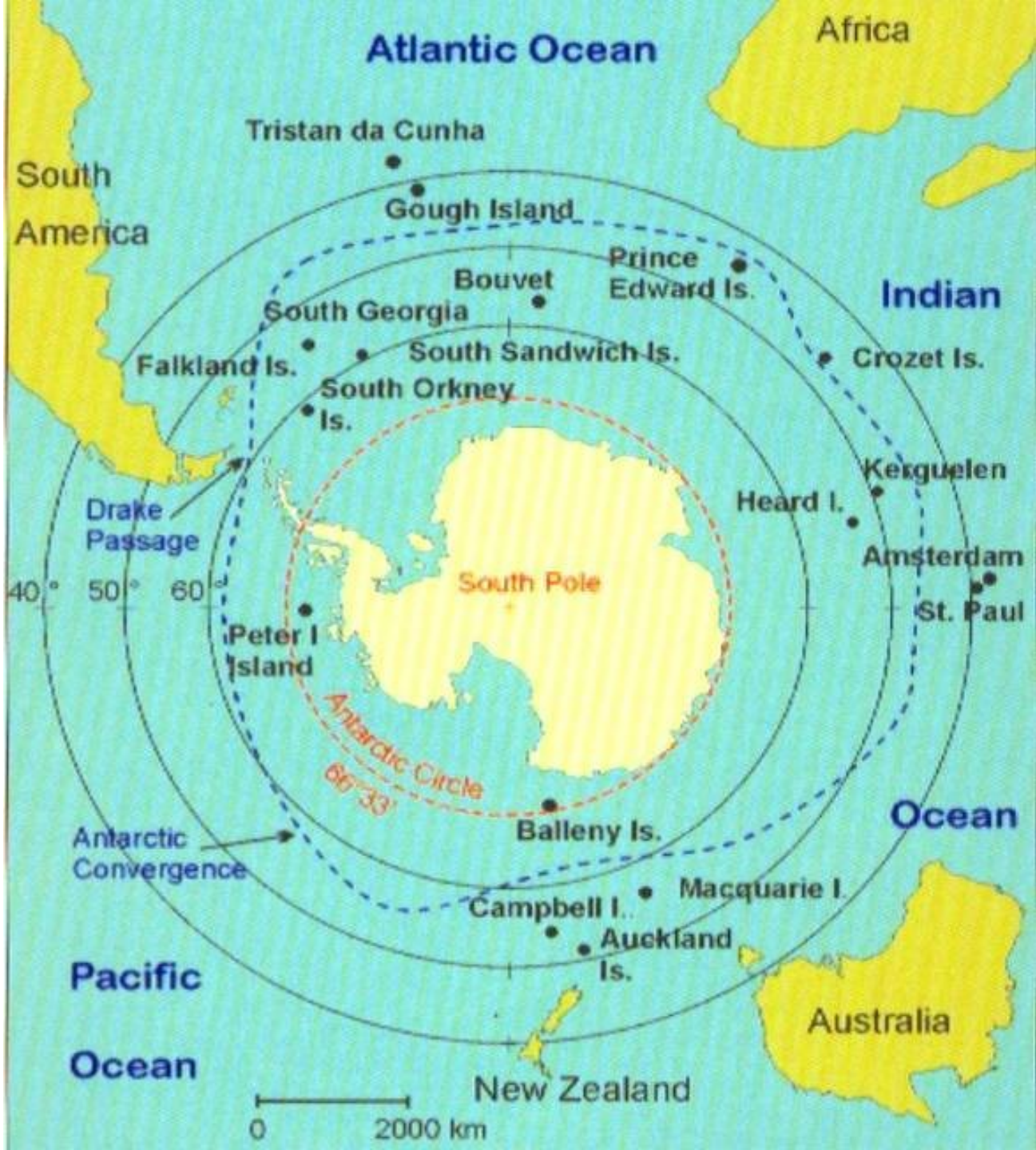
Antarktická oblast_1

- 13 mil. km² (bez šelf. ledu) = 9% pevniny
- Antarktida a subantarktické ostrovy – 15 souostr. a 9 ostr. j. od 38° j. š. (s výj. příbřež. ostrovů J. Amer., Austr. a N. Zélandu), ale vč. Falkland (??).
- Až do konce 2.-hor most mezi J. Amerikou a Austrálií
- Antarktida chudá, podstat. bohatší subantarktické ostr.
- Chybějí: sladkovod. ryby, obojživelníci, plazi, suchoz. savci
- Hnízdiště ptáků – léto

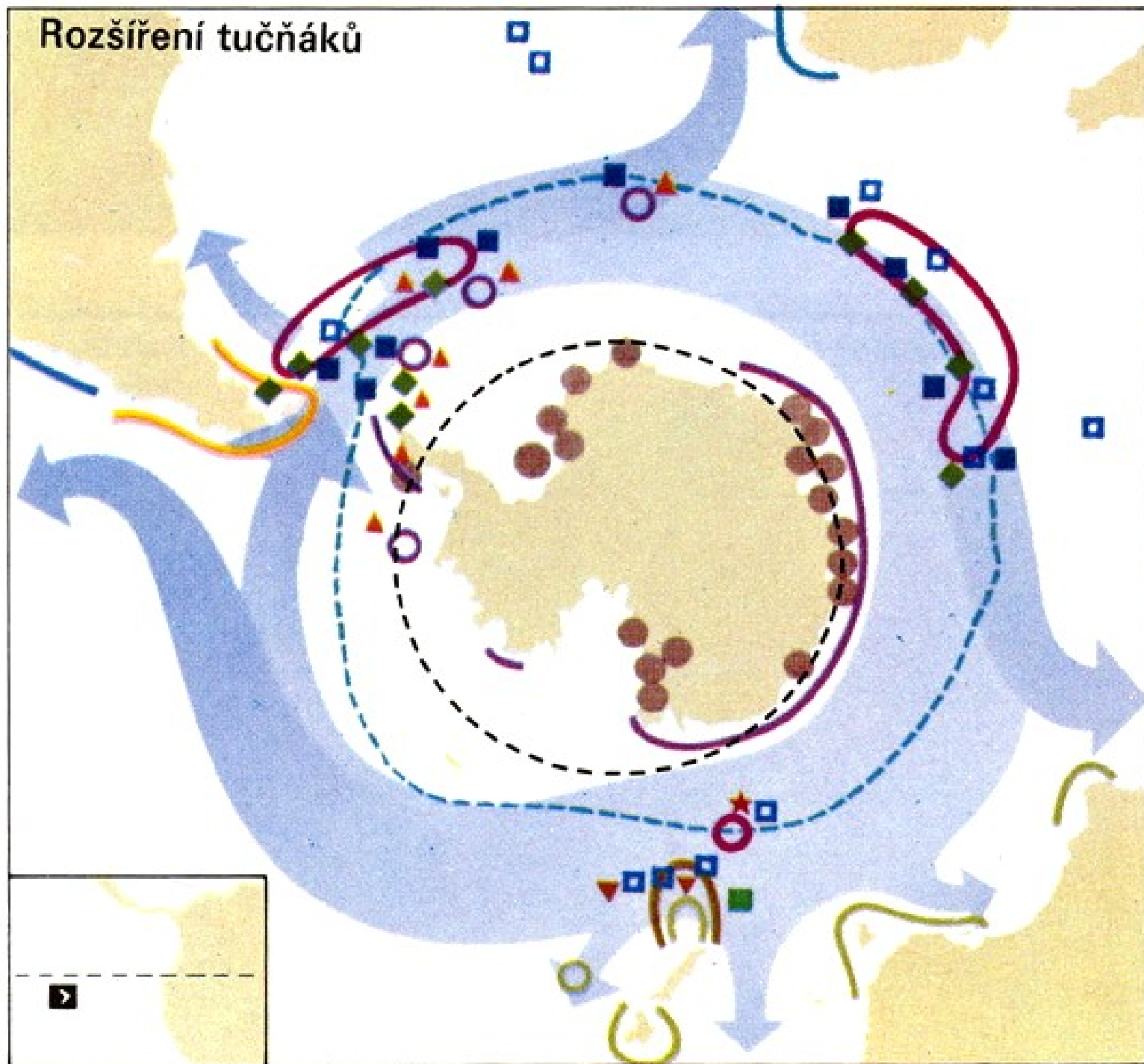
Antarktická oblast_2

- Vztahy flóry: jih Již. Ameriky, již. Austrálie + N. Zéland, Holoarktida! => bipolární rozšíř.
- Flóra : cca 150 dr., + 190 Aucland. podobl.
2 ER: (*Pringlea, Lyallia*)
- 250 druhů lišejníků, 130 druhů mechů a jätrovek vč. E.
- Vztahy fauny: minimální, kromě silných migrantů (kytovci, mořští ptáci + Holoarktida! => bipolární rozšíř. (rod chaluh) +kosmopoliti
- Vývojová oblast tučňáků
- (Sub) endemiti: 4 druhy antarkt. tuleňů.

- Antarktická
oblast –
Antarktida +
subantark-
tické
ostrovy
- Přirazuje me
Falklandy
(Malvíny)

Rozšíření tučňáků

Antarktická oblast – Podoblast ostrovy

- Subantarktické ostrovy - cca 13 000 km².
- Falklandy – na šelfu, Již. Orkneje a Již. Shetlandy – úlomky kontinentu, ostr. Macquaire – před 600 tis. lety vynoř. oc. dno, ostatní sopečné.
- Subantarkt. ostrovy – bohatší, ale (většinou) bez stromů (někde vysaz.), hl. vřesoviště, trávy. Už i pevninští ptáci (ale ne E – s 1 výjim.).
- Flóra : cca 150 dr. + 190 Aucland is., 2 ER: *Pringlea, Lyallia*.
- 130 druhů mechů a jätrovek, 250 druhů lišejníků.
- Jednotl. ostrovy – cca 30% lokál. End. druhů.
- Fauna – téměř výhr. vázaná na moře.
- Rypouš sloní – až 6 m. Lachtani. Albatrosi – nejv. mořský pták – albatros stěhovavý – 3,6 m

Nightingale Island (= slavičí), 37,5° j.š., 12,5° z.d. = již. Atlantik, ještě část. subtrop. ráz

Isl. Amsterdam 38 ° j. š., Indický oceán

Ile de la Possession 46 ° j.š. Indic. Oc.

Pringlea antiscorbutica

Ile de la Possession 46 ° j.š. Indic. Oc.

Skua

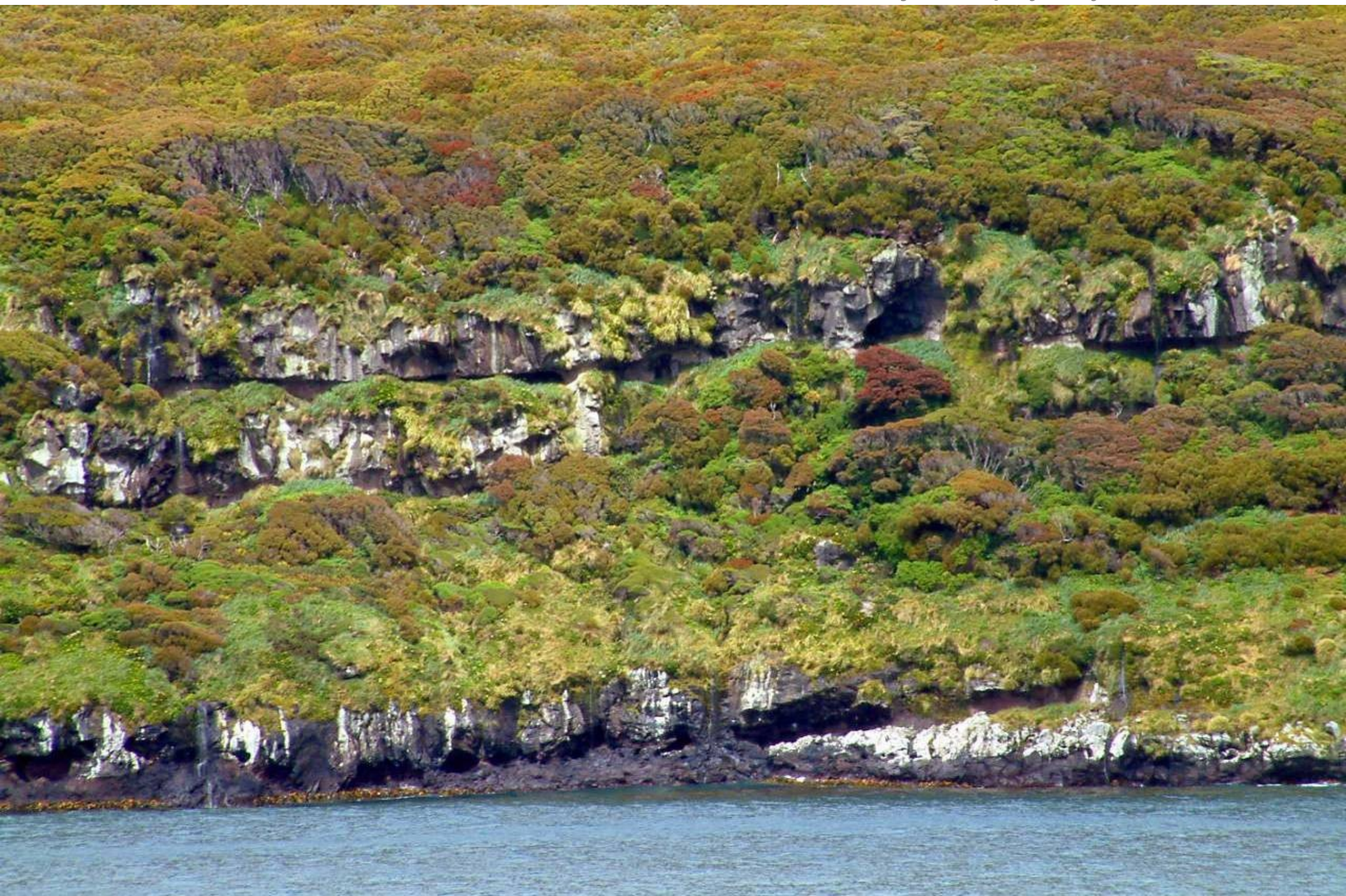
Prince Edward Island, 47° j.š.

Auckland islands - zvl. „podpodoblast“

- Kde leží:
- 6 skupinek ostrovů 47 – 54° j.š.
- Bohatší než ostatní ostrovy, mj. jsou i keřovité stromy. 190 dr. vyšších rostlin, 25% dr. E.
- Rata – cca 11 dr., příbuz. vavřínům. Centrum = N. Zéland.
- Společenstva „velkorostlin“ (Megaherb)
- Téměř zničeny pastvou, nedávno eradikace, bohužel i koček = krysy, králíci

Jižní rata (Metrosideros umbellata) – až 15 m, 1m Ø –
roste ze semene ze země na rozdíl od severní – začíná jako epifyt, vysoká až 25 m.

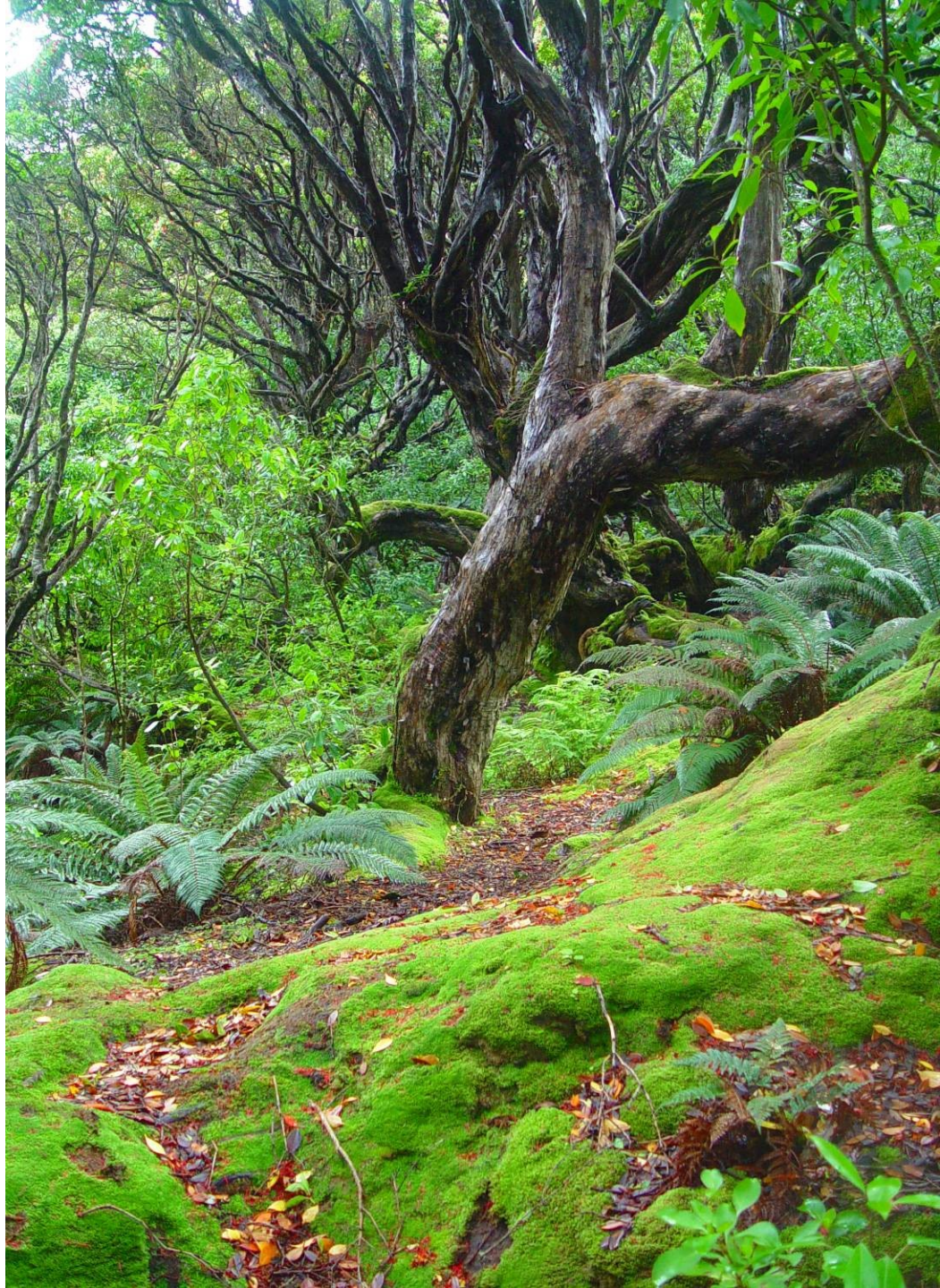

Auckland isl.: Rata forest

- Lesy ze stromků až keřů raty.

Aucklandská podoblast: Campbell isl., 53° j.š. Megaherb community

*Pleurophyllum
speciosum*

Macquarie isl. 54,4° j.š. – již bez keřů, omezené Megaherb com.

Macquarie island – tučňáci

Mimo Aucl. obl.: Kerguelen isl., 49 ° j.š. -
vegetace

Pringlea antiscorbutica

Kergueleny - kerguelenské zelí

Lyallia
kerquelenensis
E. rod

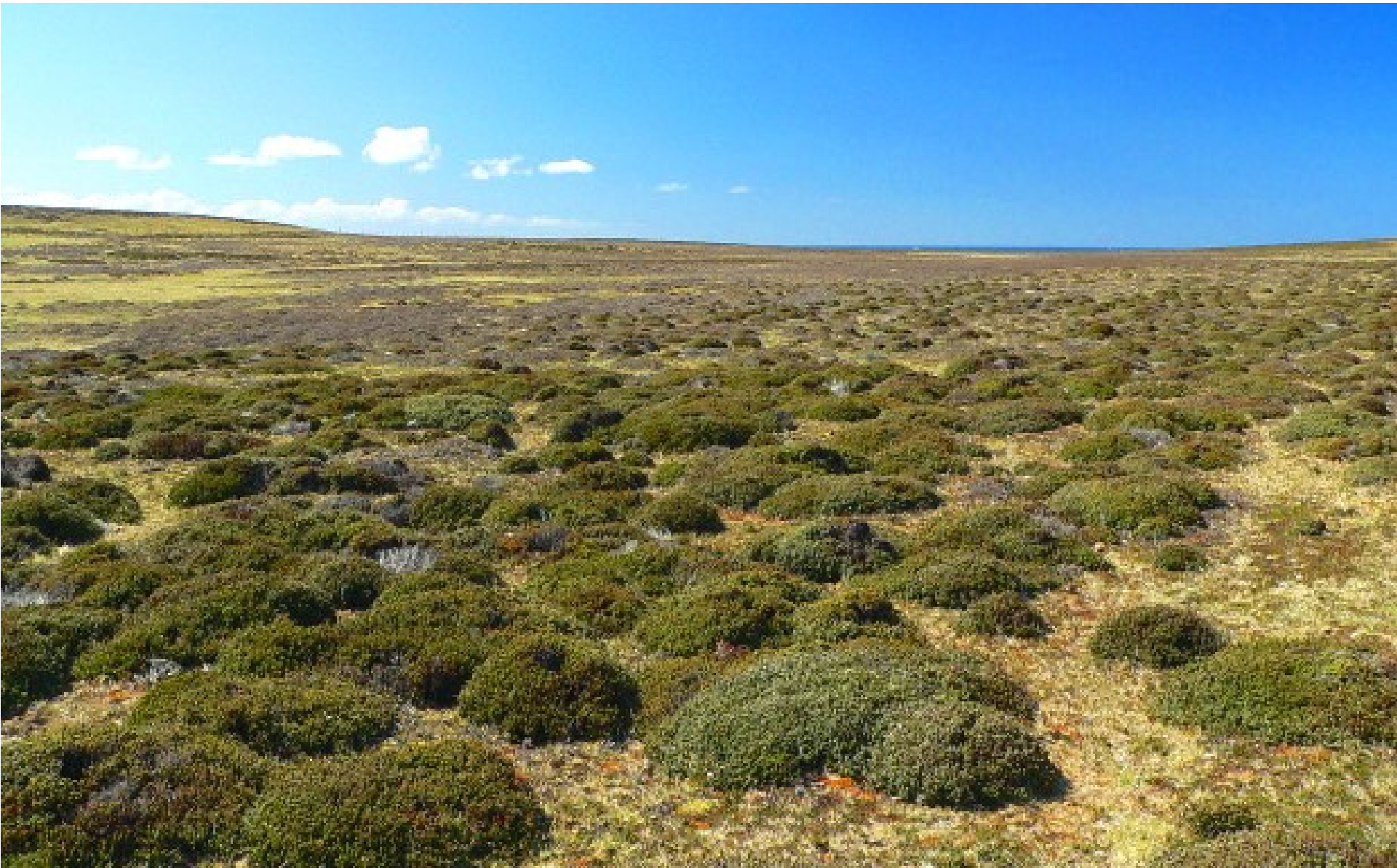
Kerguelen isl. - *Acaena magellanica*

Kerguelen
is.: Svízel
antarktický
(*Galium
antarcticum*)

Falklandy (Malvíny) - 52° j.š.

Heard isl. 53° j.š. – mechy + *Azorella*

Ostrov Heard, 53° j.š. – *Azorella selago*

Kachna ostralka žlutozobá (*Anas georgica georgica*) – (pod)druh endemitem J. Georgie – jediná mezi kachnami masožravá – tvrdé podmínky (54° j.š.)

South Sandwich islands – Mt. Hodson, 56° j.š.

Deception island

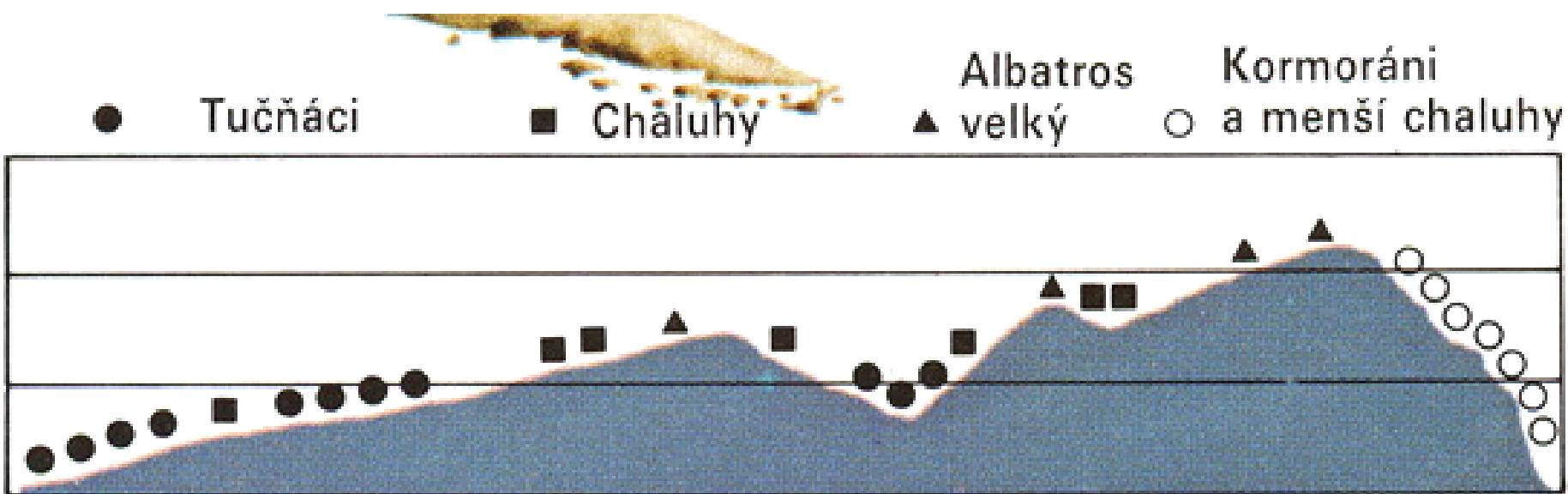
- sopečná
kaldera

- Jižní Shetlandy
- 63° j.š.

Antarktická hnízdiště

Ostrovní hnízdiště, *nahore*
Mírné svahy na pobřeží
osídlují tučňáci kroužkoví
(*Pygoscelis adeliae*), skalní
rozsedliny jsou zase
vhodné pro albatrosa
obrovského (*Macronectes*

giganteus) a chaluhu
velkou (*Stercorarius scua*).
Skalní plošinky na strmých
svazích vyhledává
kormorán císařský
(*Phalacrocorax atriceps*)
a menší druhy chaluh.

Antarktická oblast_podobl. Antarktida

- Nezáledněno asi 4% = místo pro rostliny, hnízda i na ledu.
- Klima: Omezené podmínky pro život – léto až 12° C, v mechu až 20° C.
- 50/3 dr. mechů a jätrovek, 35 dr. lišejníků, až 1 m rašel.
- Mechy – až 83° j.š. (Pohoří královny Maud), lišejníky - 82 ° j.š. (Nansenova hora).
- „Oázy“ – zde i sladkovod. jezera s bohatstvím řas – modrozelené, hnědé, červené.

Antarktická oblast_Podobl. Antarktida

- Ostrovy Antarkt. pol.: 2 vyšší rostl.: tráva metlice a polštářky silenkovité rostl., 2 pakomáři, v jezírkách korýši do 12 mm.
- 99% živočichů – potr. základna = moře.
- Tučňáci – jejich vývojová oblast: 5 end. tučňáků + další na ostrovech (až na Galapágy). Většina života v moři.
- Kontrast: chudost pevniny **x** bohatství oceánu
- Na ekoregiony členěna jen příbřežní oblast:
- 2 ekoregiony: Antarktický pol. + Z. Mar. Byrdové
- Většina pobřeží.

Mt. Erebus

GEOGRAPHIC
SOUTH POLE

ROALD AMUNDSEN
DECEMBER 14, 1911

ROBERT F. SCOTT
JANUARY 17, 1912

"We arrived and were able to plant our flag at the geographical 'South Pole'."

"The P. In. Yes, but under very different circumstances from those expected."

AMUNDSEN 8.80.11

Wright valley - oáza, Antarkt. poloostrov

Metlice antarktická

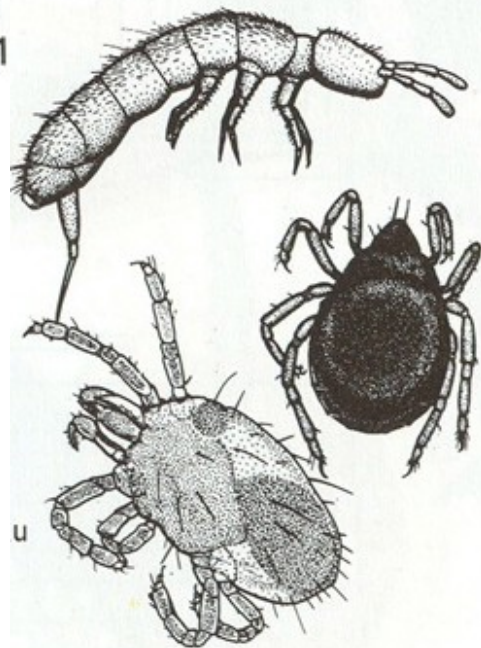
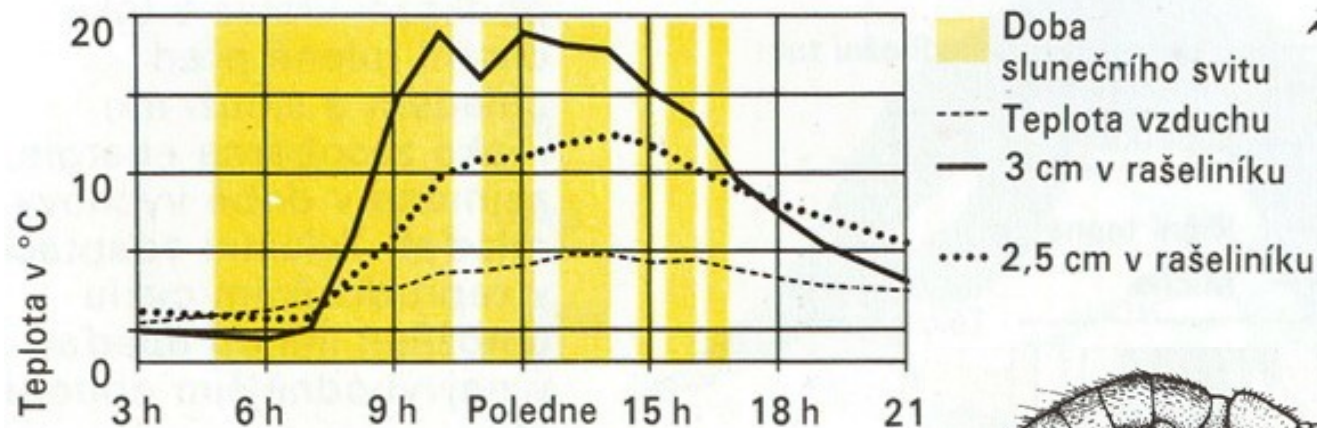
Colobanthus crassifolius

foto: Y. Ohyama
a BAS

Teplé ostrůvky v chladné pustině

V polštáři rašeliníků někde na pobřeží subantarktického ostrova kolísá v létě teplota tak, jak je vyznačeno na dolním grafu. Je to příhodné prostředí pro život drobných roztočů a chvostoskoků.

Roztoči, *nahoře*

V antarktické oblasti žije jen několik druhů roztočů, jejichž populace jsou značně početné. Na obr. roztoči rodu *Alaskozetes* na řase *Prasiola* sp.

Tučnák císařský (*Aptenodytes forsteri*) – jen v Antarktidě

Buřňák *Pagodroma nivea* E dr. – hnízdí hojně i v Antarktidě, i 150 km od pobřeží, loví v moři

Buřňák *Pagodroma nivea*

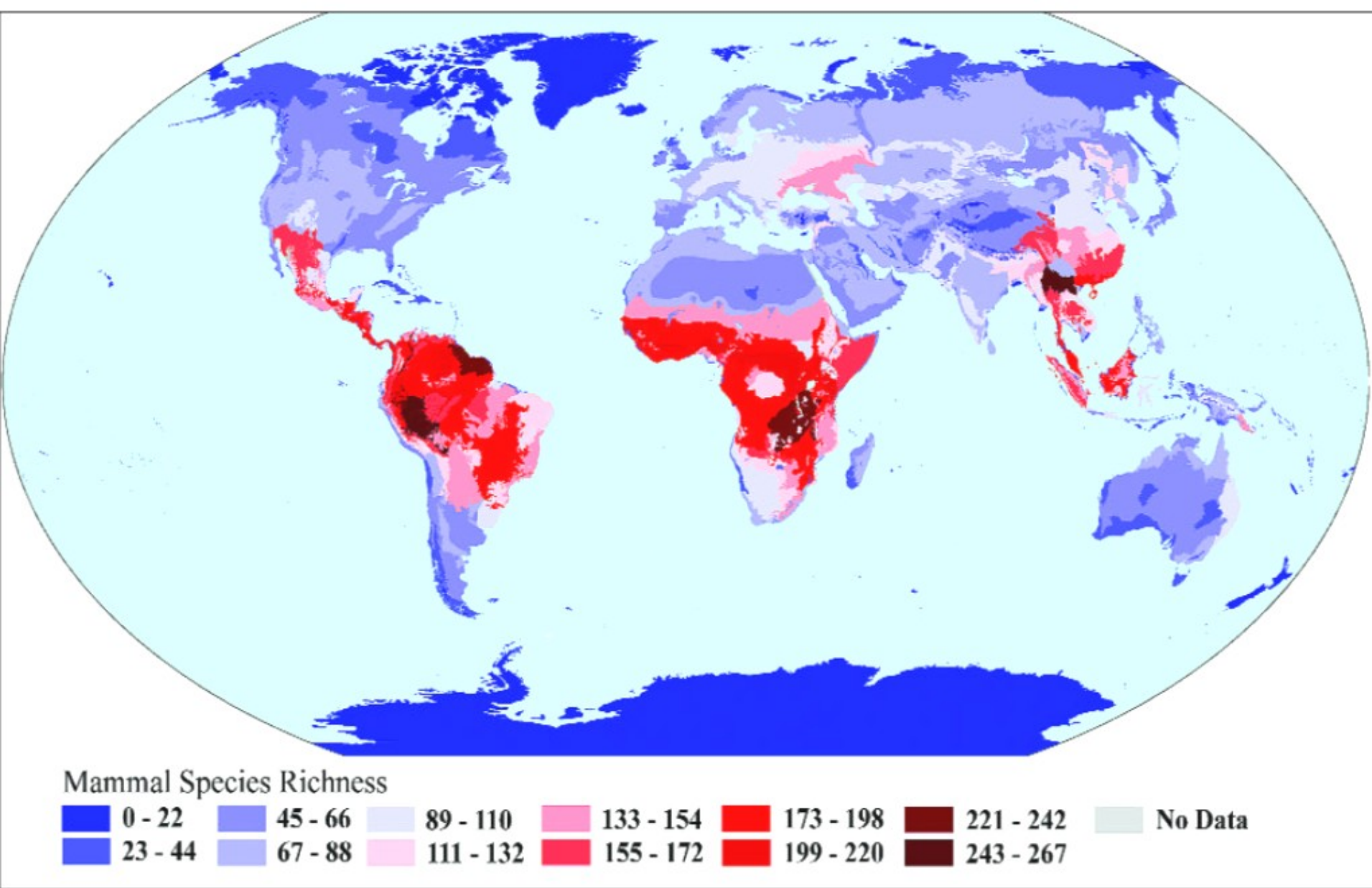
Rybák dlouhoocasý (*Sterna paradisea*) -

hnízdiště v Arktidě, zimoviště – moře u Antarktidy – nevj. migrant

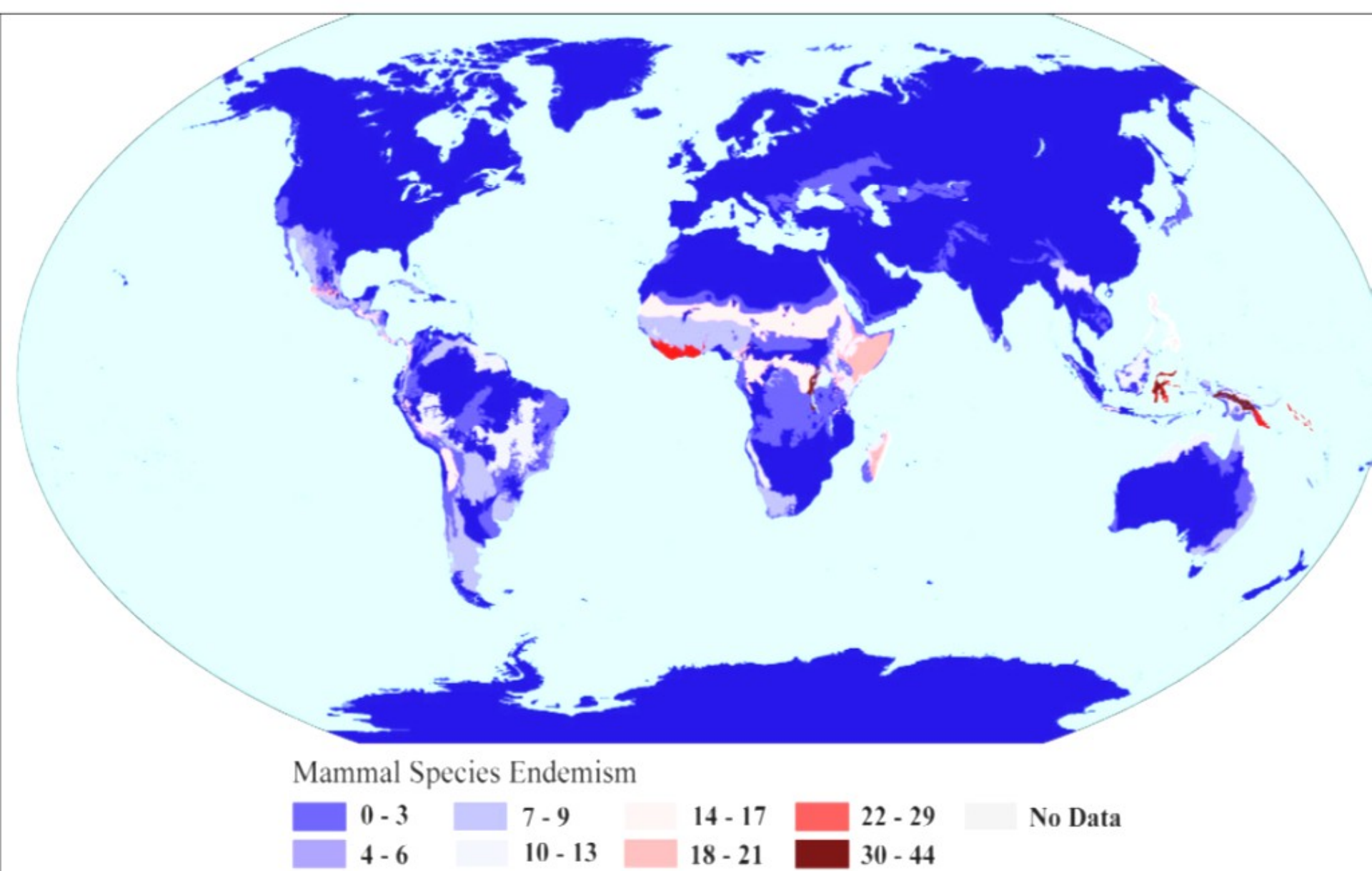

Alternativní členění Již. polokoule

- Vymezení tzv. „Jižní říše“ – starší členění ji nebraly v potaz.
- Je to šířeji pojatá Antaktická oblast – vč. již. ostrova N. Zélandu, Patagonie + And – cca od 42° j. š. k jihu. Někdy přiřaz. i Kapská oblast.
- Společné „jižní“ druhy – pabuky, Podocarpy, Araucarie, tučňáci, původně společní vačnatci.
- Více zřetelné u flóry než fauny.
- Takto vymezená oblast by měla 11 E čeledí flóry = hodně.

Figure 3. The relative richness of terrestrial mammal species by ecoregion is depicted. Warmer colors denote ecoregions containing richer assemblages.

Figure 4. The level of species endemism for terrestrial mammals shows different patterns than that of richness. Warmer colors denote ecoregions containing more endemic species.

nové: Biogeografické říše a regiony

(Morrone 2002): 1-2 Holoarktická říše (Laurasia), 3-6 Holotropická říše (severní Gondwana), 7-12 Jižní říše (jižní Gondwana)

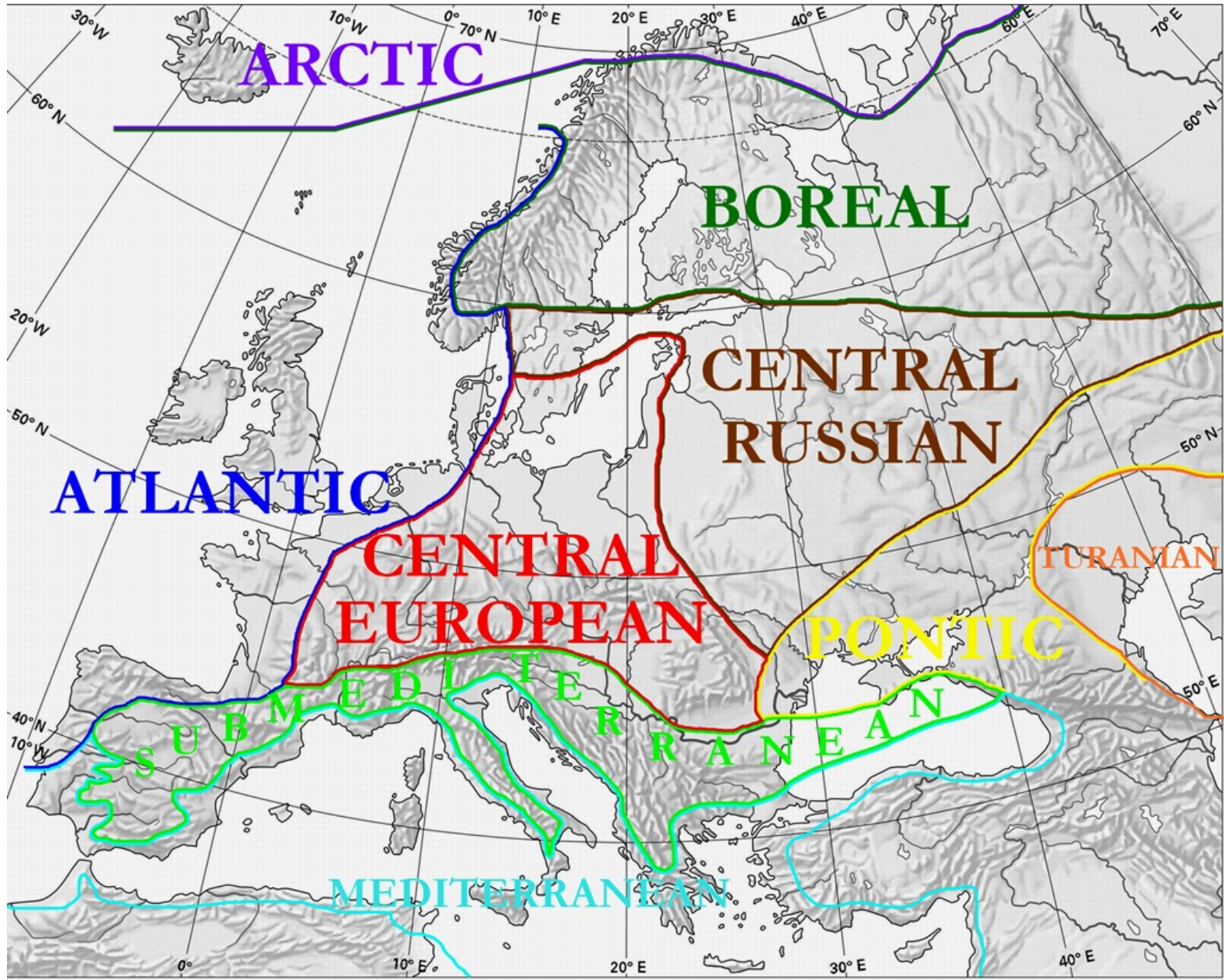
Е
В
Р
О
П
А
-
Е
К
О
Р
Е
Г
И
О
Н
Ы

IUCN

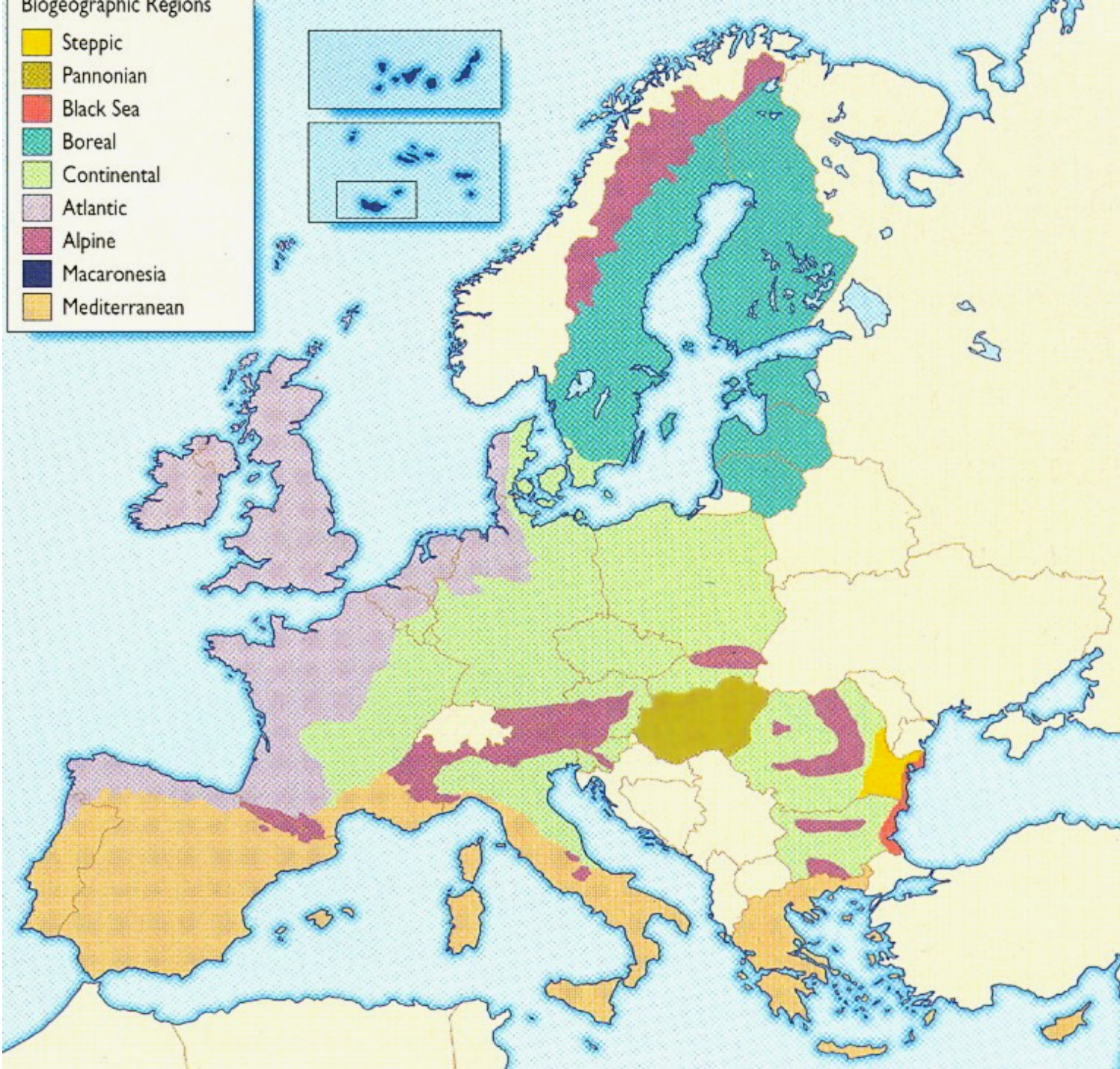
Alternativy: Floristické regiony Evropy

Wolfgang Frey
Rainer Lössch

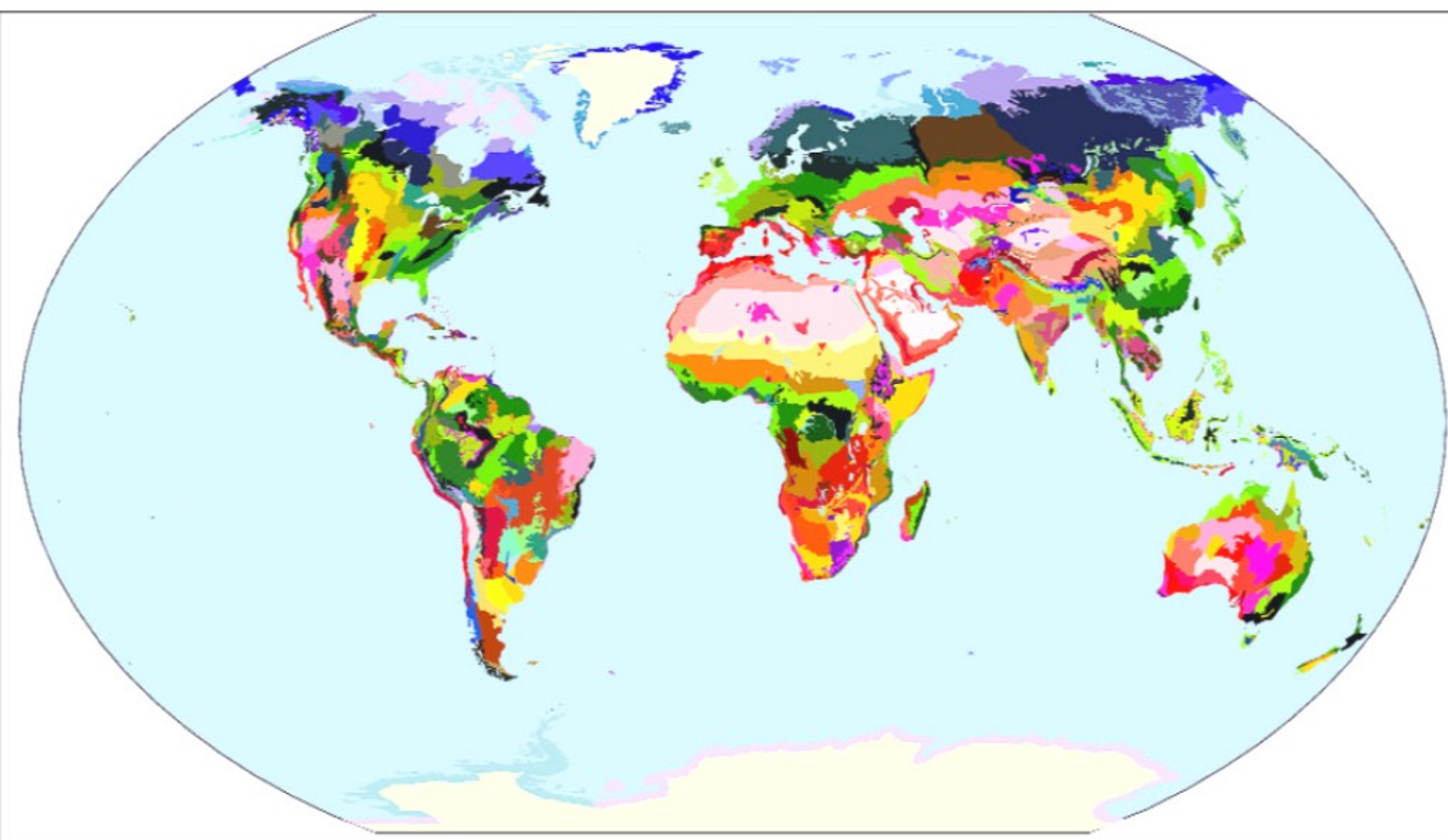
Evropa Natura 2000

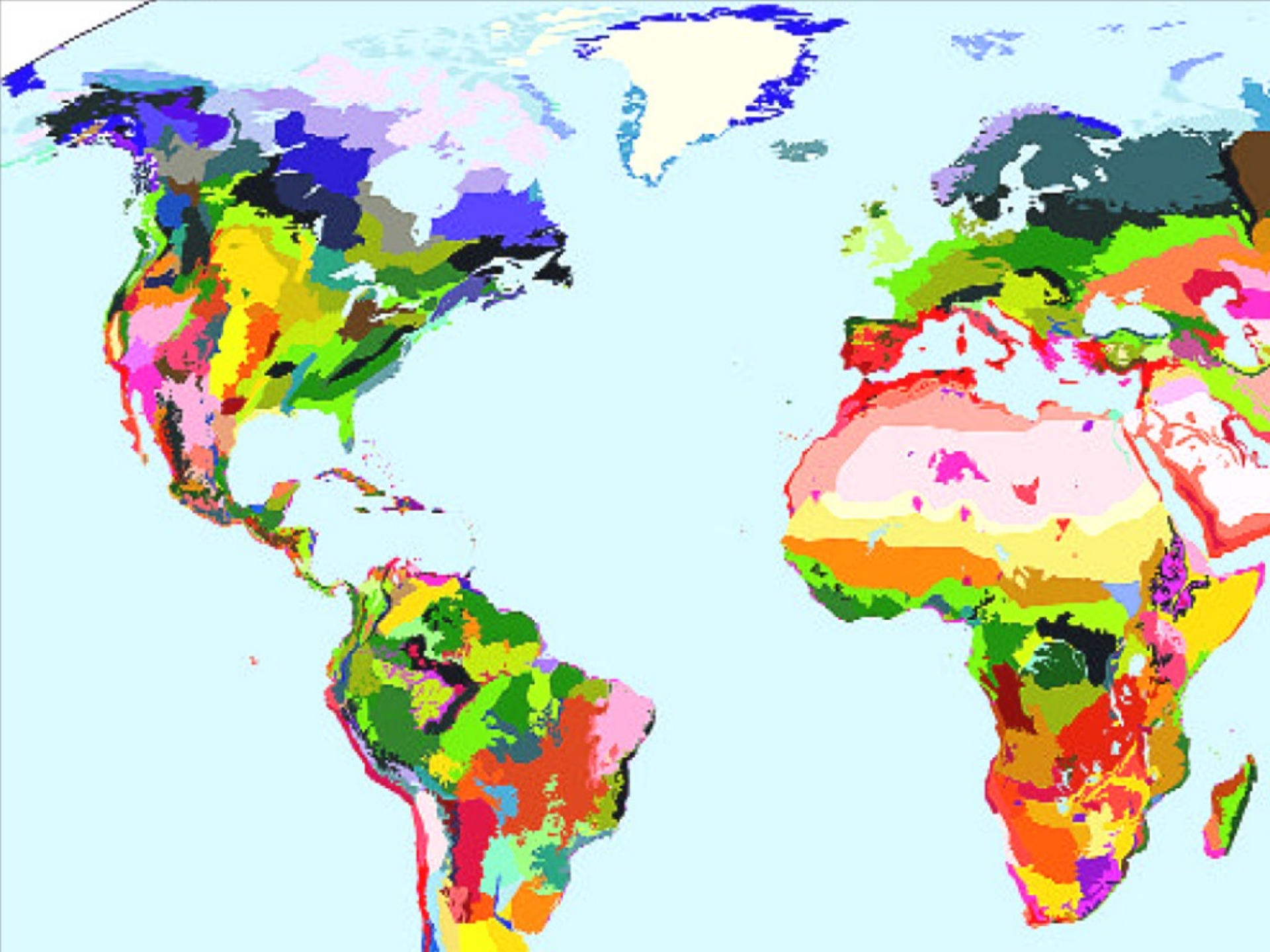
Hlavní zdroje:

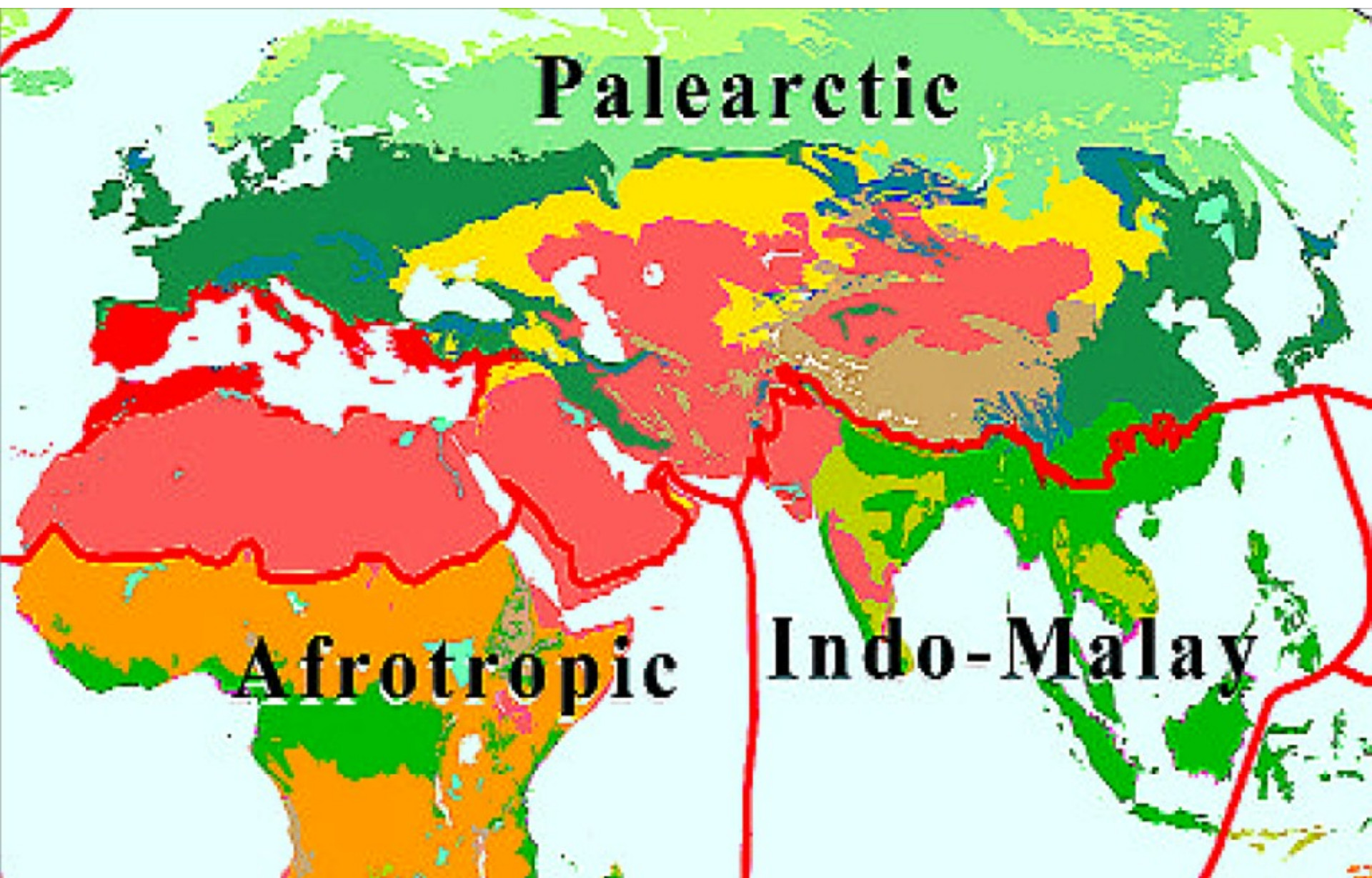
- Buchar (1983): Zoogeografie, SPN, Praha.
- Cox, Moore (1994): Biogeography, Blackwell s. p., Oxford.
- GoogleEarth – Panoramio (většina foto)
- Hendrych (1984): Fytogeografie, SPN, Praha.
- IUCN (2001): Terrestrial Ecoregions of the World: A New Map of Life on Earth. BioScience, Vol. 51/11, str. 933-938.
- Lomolino et al. (2006): Biogeography. Sinauer Ass., Inc. Sunderland, USA.
- Udvardy M.D.F. (1975): A classification of the biogeographical provinces of the World. IUCN. IUCN Occasional Paper no. 18. Morges (Švýcarsko).
- Wikipedia – otevřená Encyklopedie. Internet.

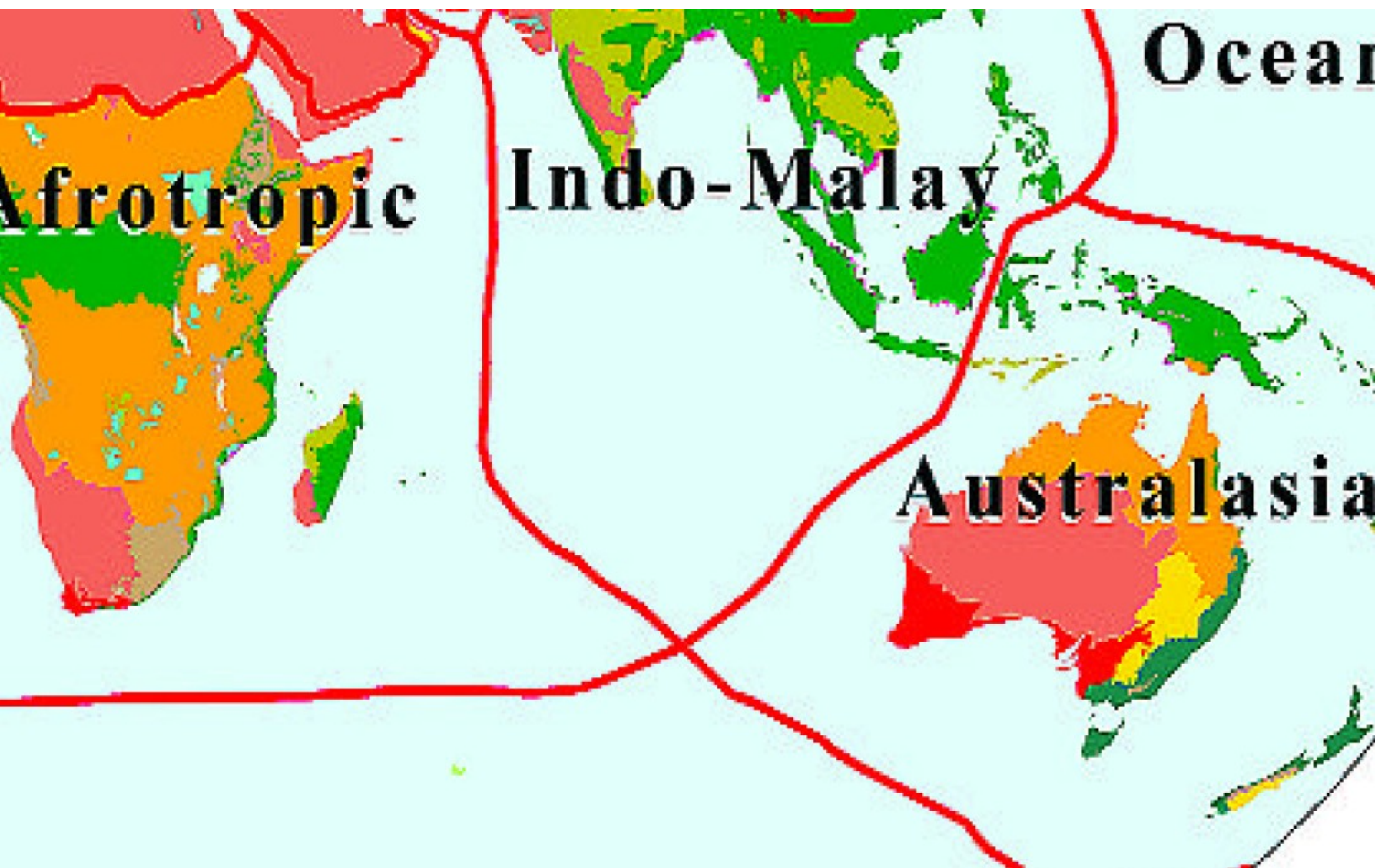
- Děkuji za pozornost

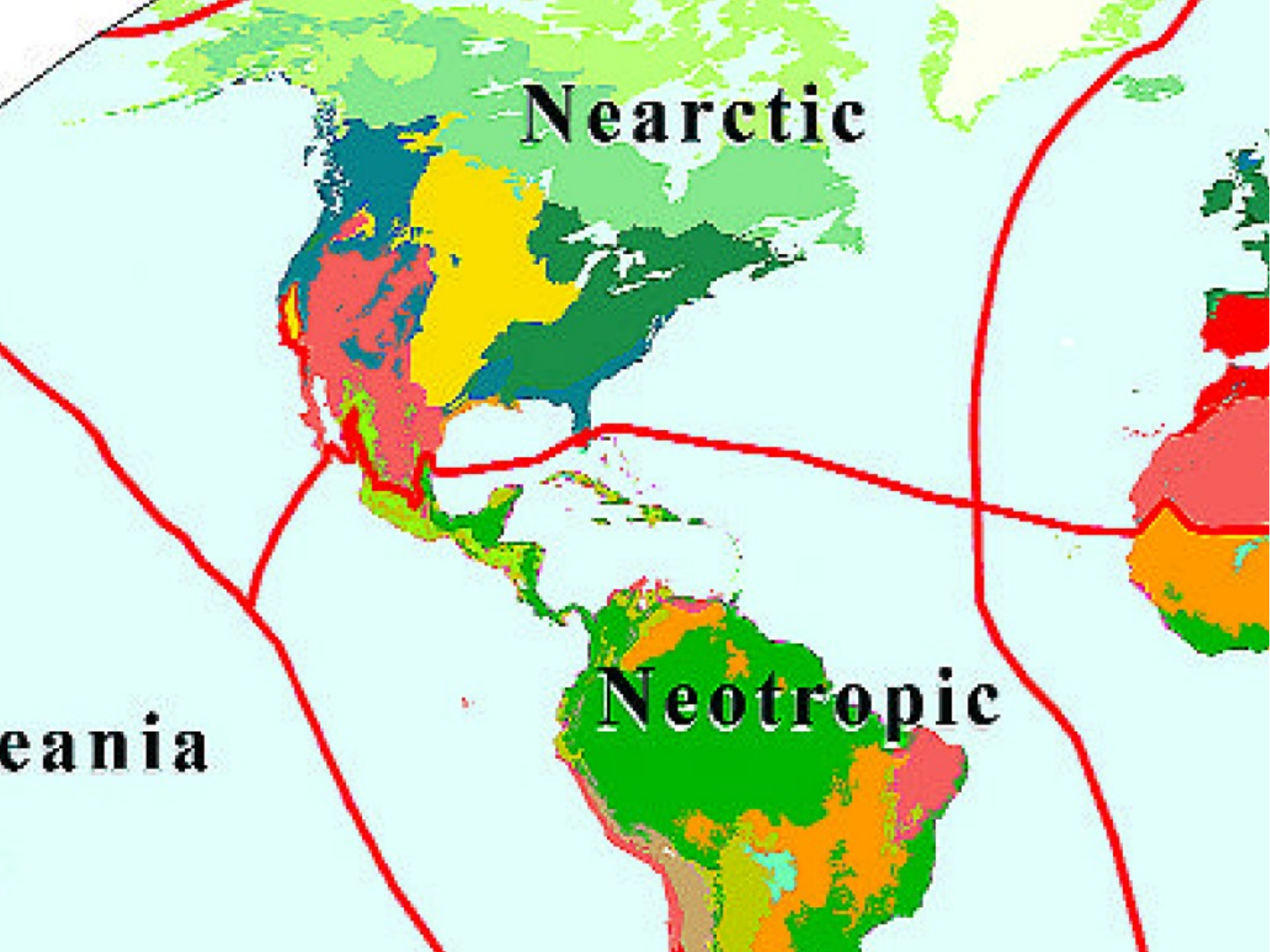

Figure 2. The map of terrestrial ecoregions of the world recognizes 867 distinct units, roughly a fourfold increase in biogeographic discrimination over that of the 193 units of Udvardy (1975). Maps of freshwater and marine ecoregions are similarly needed for conservation planning.

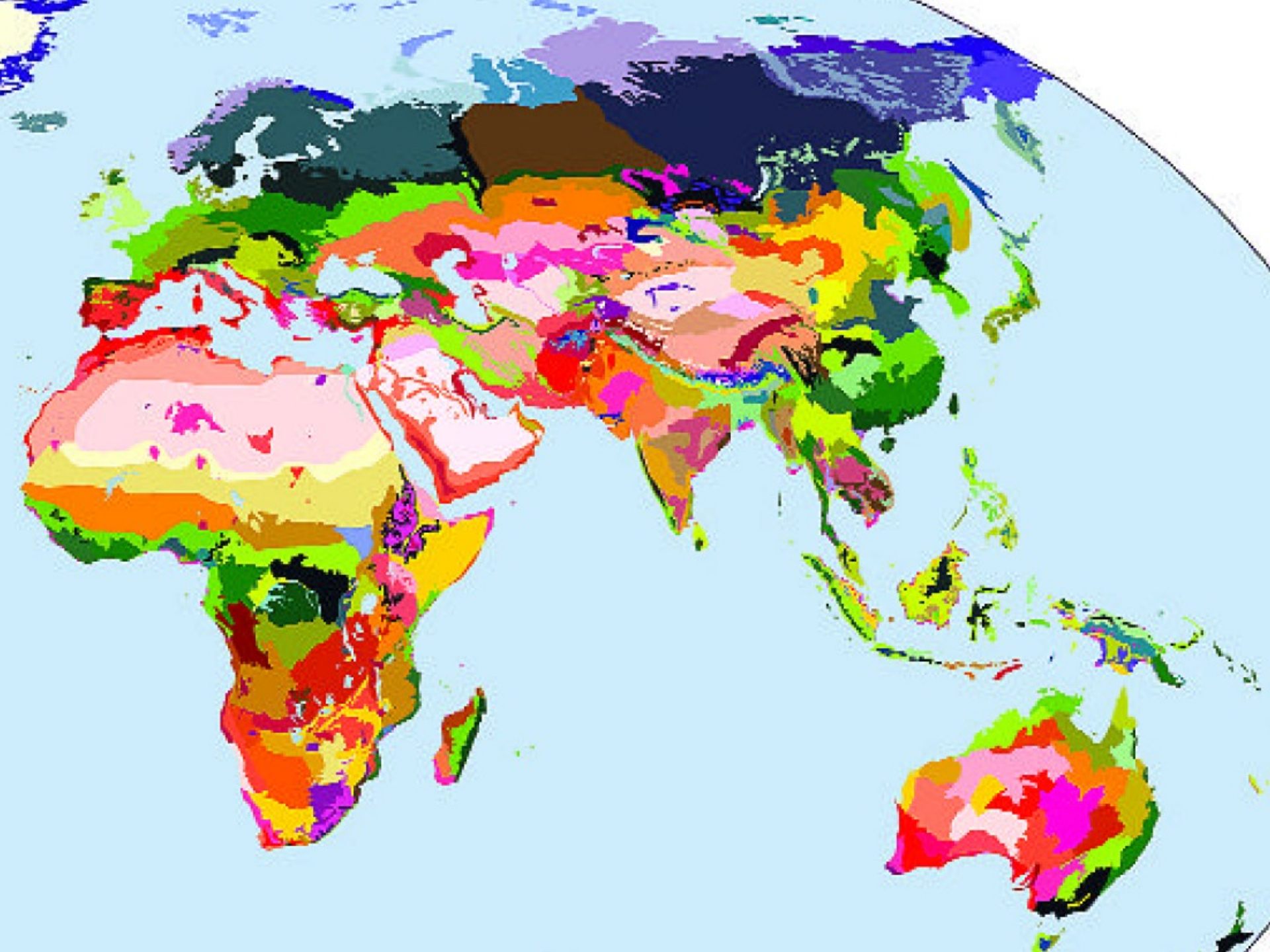

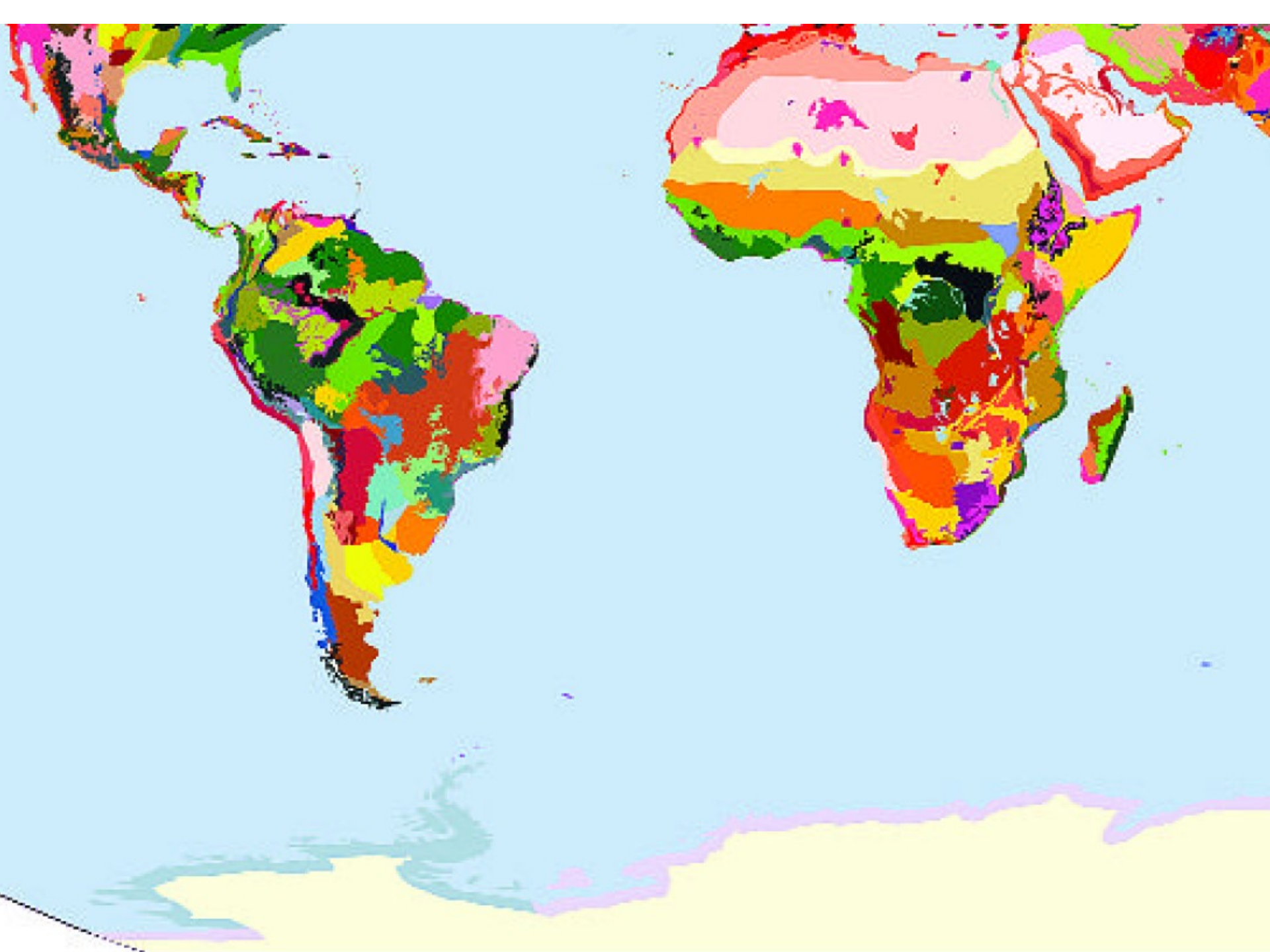
Nearctic

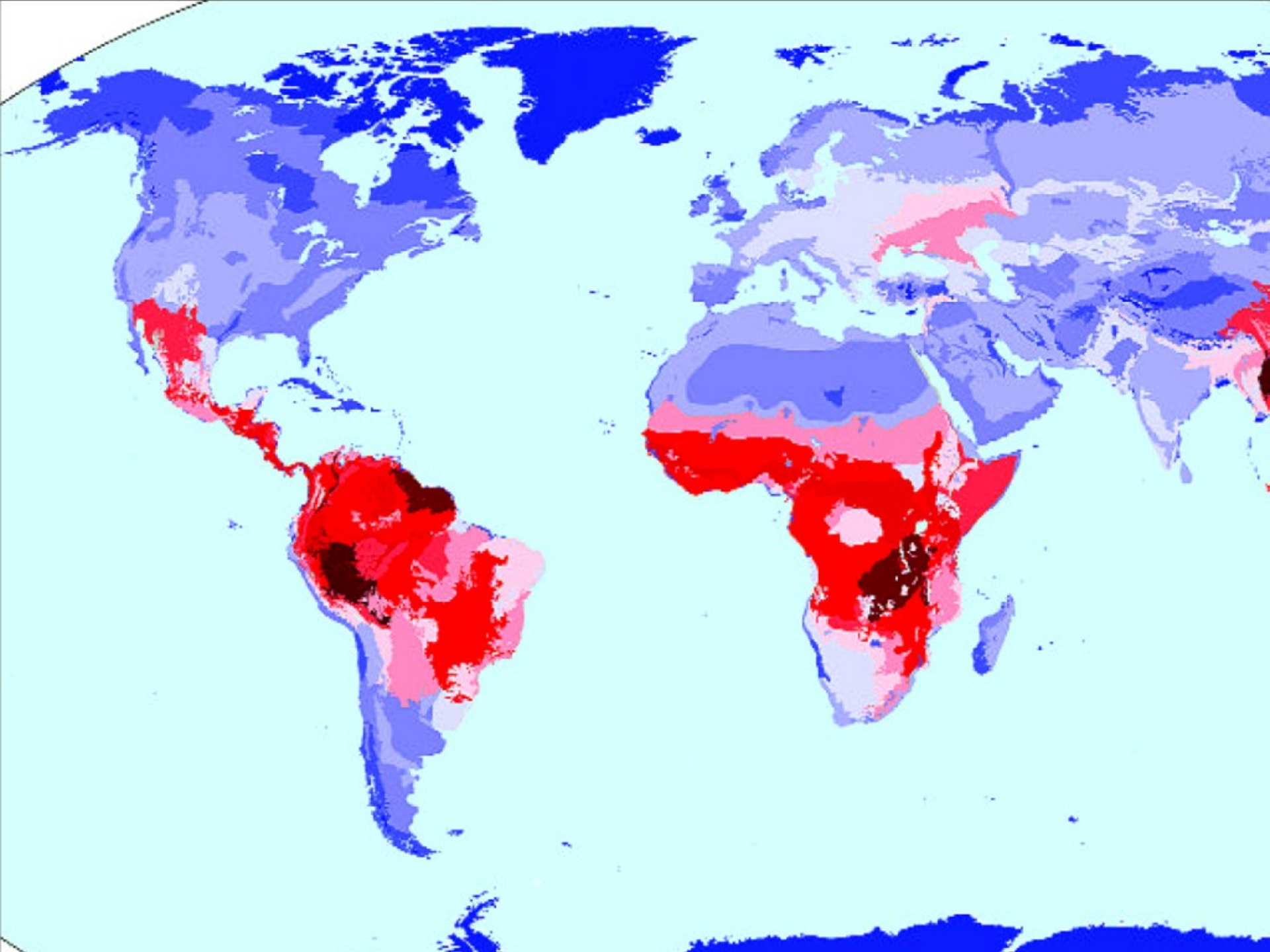
Neotropic

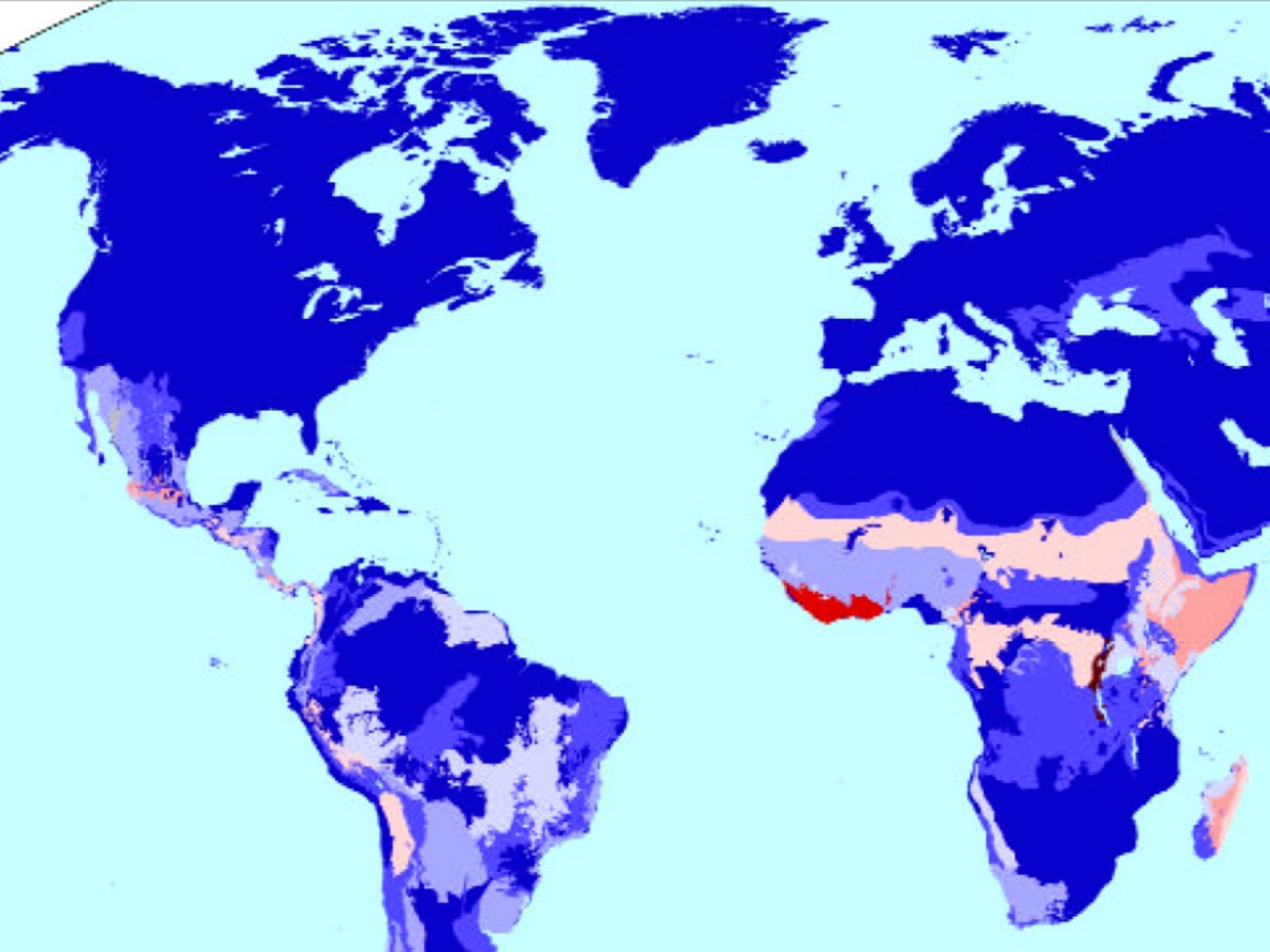
Oceania

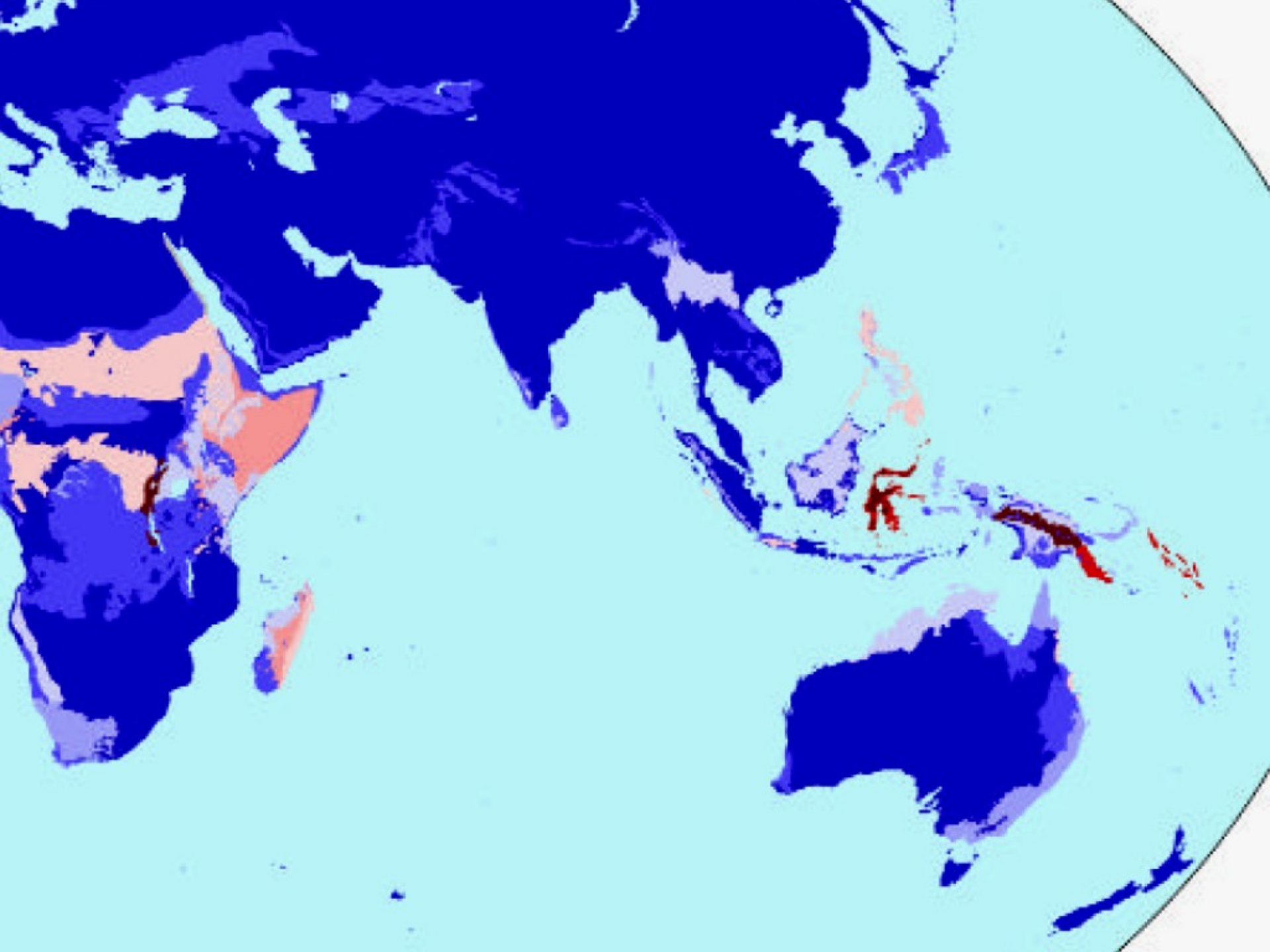

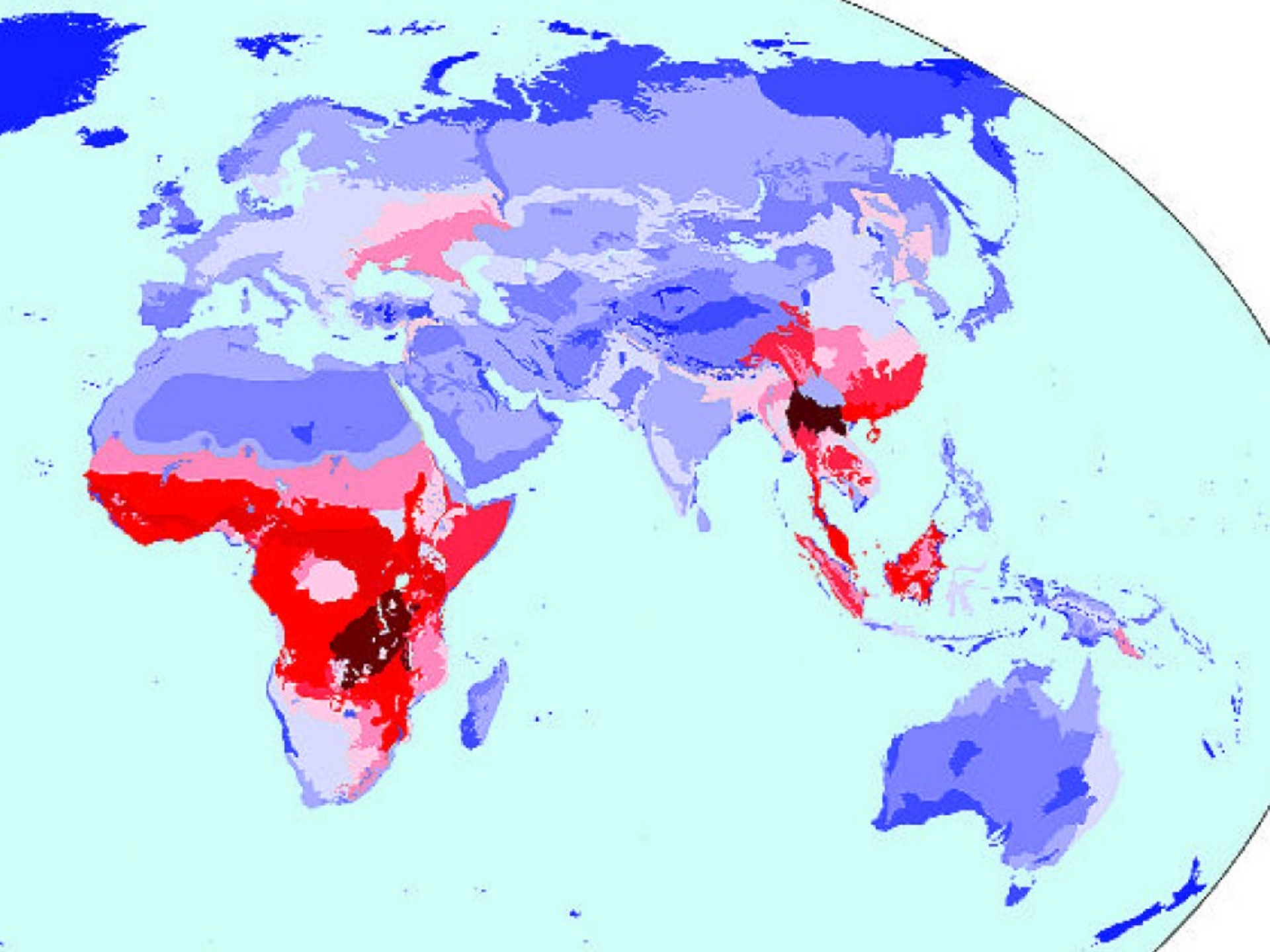

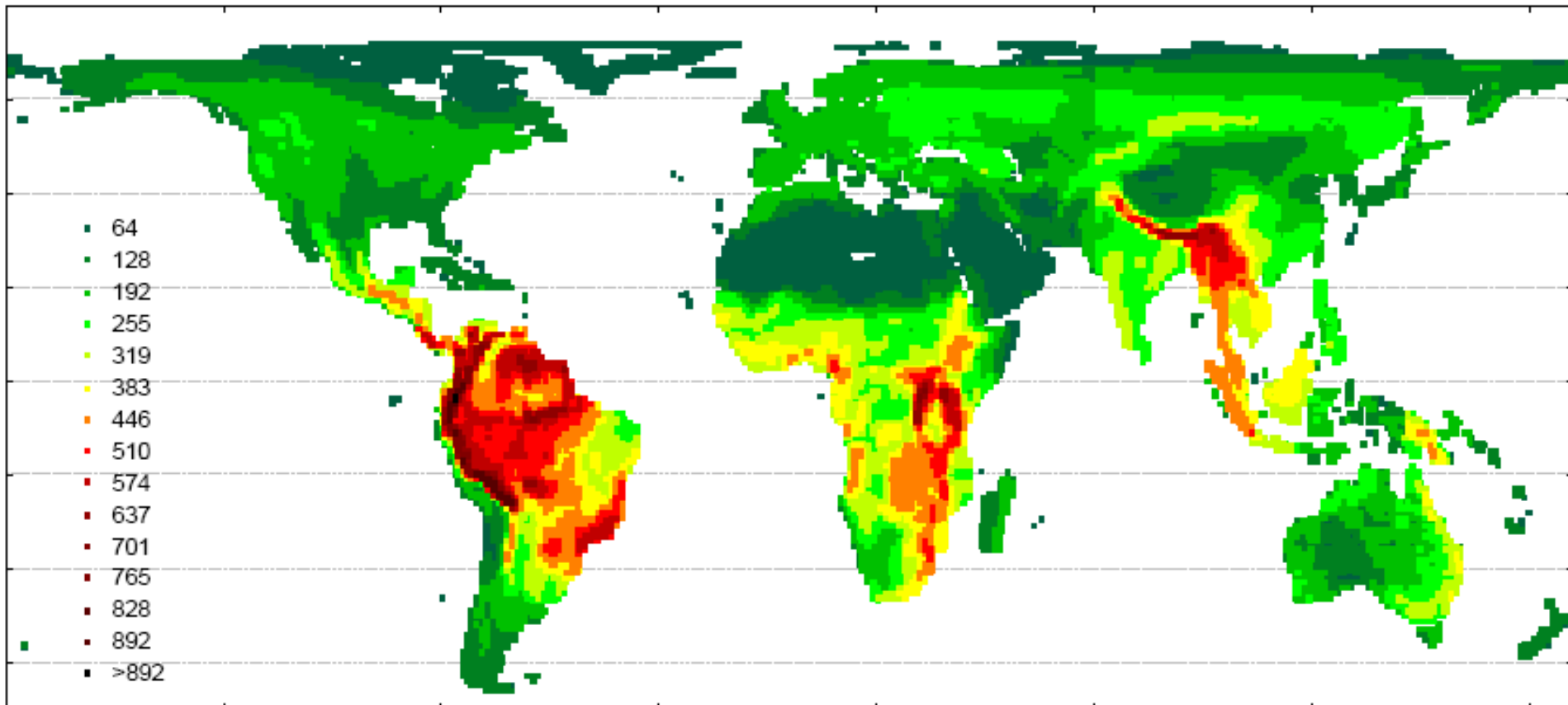

Rozdíly v radiaci a diverzitě různých taxonů

- radiaci zásadně ovlivňují klimatické a geografické podmínky
- nejvíc druhů je v tropech (největší produktivita a tedy ekologický prostor) a v horách
- Platí zřejmě pro ptáky

Globální biodiverzita v čase

